

ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ за 2023. годину

Београд, март 2024. године

САДРЖАЈ:

ОСНОВНИ ПОДАЦИ	3
ВИЗИЈА, МИСИЈА И СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	4
ПРИНЦИПИ ФУНКЦИОНИСАЊА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	5
КАПИТАЛ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	8
ОРГАНИ УПРАВЉАЊА И АКТИ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	9
УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	14
ЗАПОСЛЕНИ У ЦЕНТРАЛНОМ РЕГИСТРУ	15
ПОСЛОВАЊЕ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	17
УПИС И ИСПИС ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА У ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР	19
КЛИРИНГ И САЛДИРАЊЕ ЗАКЉУЧЕНИХ ТРАНСАКЦИЈА	21
КОРПОРАТИВНЕ РАДЊЕ И ДОДАТНЕ УСЛУГЕ	28
ЧЛАНОВИ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	30
ПРЕГЛЕД ЧЛАНОВА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	31
УЧЕШЋЕ ЧЛАНОВА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА У САЛДИРАЊУ	32
КОНТРОЛА ЧЛАНОВА ОД СТРАНЕ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	37
ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНА ТЕХНОЛОГИЈА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	38
ЈАВНО ОБЈАВЉИВАЊЕ ПОДАКА У ВЕЗИ СА ФИНАНСИЈСКИМ ИНСТРУМЕНТИМА	39
НАДЗОР НАД ПОСЛОВАЊЕМ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	41
РЕВИЗИЈА ПОСЛОВАЊА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	43
ИНФОРМАЦИОНА БЕЗБЕДНОСТ	43
САРАДЊА СА ИНСТИТУЦИЈАМА У СРБИЈИ	44
САРАДЊА СА МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА	46
ПЕРСПЕКТИВЕ ДАЉЕГ РАЗВОЈА	47
ПРИКАЗ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА И ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТ ПОСЛОВАЊА У 2023. ГОДИНИ	49
СРЕДСТВА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	49
АНАЛИЗА ОСТВАРЕНОГ ФИНАНСИЈСКОГ РЕЗУЛТАТА	49
БИЛАНС УСПЕХА	50
РЕЗУЛТАТ ПОСЛОВАЊА	57
ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОД/РАСХОД ПЕРИОДА	57
БИЛАНС СТАЊА	58
ВАНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА	59
ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ	59
УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА	60
ЗНАЧАЈНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА И УСПЕШНОСТИ	63
ВАЖНИЈИ ПОСЛОВНИ ДОГАЂАЈИ КОЈИ СУ НАСТУПИЛИ НАКОН ПРОТЕКА ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ ЗА КОЈУ СЕ ПОДНОСИ ИЗВЕШТАЈ	64
СВИ ЗНАЧАЈНИ ПОСЛОВИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА	64
СОПСТВЕНЕ АКЦИЈЕ ДРУШТВА	64
УЛАГАЊА У ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	64
ОГРАНЦИ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	64
РЕЗИМЕ	65

ОСНОВНИ ПОДАЦИ

Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности започео је обављање делатности 2001. године, као организациона јединица у саставу Народне банке Србије, ради евидентирања емисије финансијских инструмената и власништва прве емисије обвезница старе девизне штедње грађана. Потом је његова функција проширена на евидентирање свих емитованих финансијских инструмената, власника свих финансијских инструмената, као и обављање клиринга и салдирања финансијских инструмената и новца по основу трговања финансијским инструментима.

Дана 10.12.2003. године, Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности а.д. Београд (у даљем тексту: Централни регистар) је регистрован као правно лице, у правној форми акционарског друштва, у 100% власништву Републике Србије. Права, обавезе и одговорности Централног регистра утврђени су Законом о тржишту капитала и Законом о привредним друштвима.

Комисија за хартије од вредности, на основу Закона о тржишту капитала, надлежна је да регулише и врши надзор над пословањем Централног регистра, док је, према истом закону, у надлежности Народне банке Србије да доноси прописе којима се уређује начин обављања платног промета преко новчаних рачуна Централног регистра и прати законитост његовог обављања.

Централни регистар данас представља истовремено депозитарну институцију и клириншку кућу која послове из свог делокруга обавља у складу са законом и међународним стандардима. Централни регистар је институција која својим деловањем представља један од главних стубова финансијског тржишта.

Основне функције Централног регистра на финансијском тржишту су:

- обезбеђење сигурног система регистрација власништва над свим емитованим финансијским инструментима;*
- спровођење транспарентног преноса власништва уз минималне трошкове;*
- спровођење јединственог клиринга и салдирања финансијских инструмената и новца по основу трансакција са финансијским инструментима;*
- обезбеђење непорецивости извршених трансакција;*
- омогућавање регулаторима да врше потребан надзор на тржишту финансијских инструмената;*
- примена међународних стандарда;*
- повезивање са регионалним и међународним институцијама истог профила;*
- подстицање развоја финансијског тржишта у Србији.*

Централни регистар је институција која се бави, како активностима које претходе трговању (регистрација финансијских инструмената у дематеријализованом облику), тако и пост-трговачким активностима, с обзиром да је главна функција Централног регистра пружање инфраструктуре за тачно и сигурно евидентирање, као и благовремено салдирање трансакција са финансијским инструментима.

Табела бр. 1. Основни подаци о Централном регистру

Пун назив институције	Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности
Адреса	Трг Републике бр. 5, Београд, Република Србија
Web адреса	www.crhov.rs
Правна форма	акционарско друштво
Правни статус издаваоца	активно привредно друштво
Матични број	17518968
LEI код ¹	254900UT18WWBJT2U275
ПИБ - порески идентификациони број	103154145
Текући рачуни и банке код којих се рачуни воде	„NLB Komercijalna banka“ рн. бр. 205-202139-18 „Addiko Bank Srbija“ рн. бр.165-1646-54 „Отрбанка“ рн. бр. 325-9500600058828-09 „Отрбанка“ рн. бр. 325-9500500103095-50 „AIK banka“ рн.бр. 105-24603-37 „Српска банка“ рн.бр. 295-0000001249992-59
Датум оснивања	10.12.2003. године
Број решења уписа у Агенцији за привредне регистре	152/2005 од 21.01.2005. године
Шифра делатности	6619-Остале помоћне делатности у пружању финансијских услуга, осим осигурања и пензијских фондова
Телефон	00381 11 3331 380
Факс	00381 11 3331 329
e-mail	office@crhov.rs
Председник Скупштине акционара	Ана Бркић
Председник Надзорног одбора	Милан Лучић
Директор	др Ана Јовановић
Ревизор за 2022. годину	„PKF“ д.о.о. Београд

ВИЗИЈА, МИСИЈА И СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

Визија Централног регистра је да буде савремена, поуздана и угледна институција тржишта капитала Републике Србије, која ефикасно и професионално обезбеђује лак и сигуран приступ тржишту капитала и активно учествује у процесу изградње стабилног финансијског тржишта и интеграције са међународним тржиштем финансијских инструмената.

Мисија Централног регистра је да активно води и унапређује пословање како би корисницима обезбедио правовремене, ефикасне и високо квалитетне услуге у вези са регистрацијом, депоновањем, клирингом и салдирањем финансијских инструмената.

Стратешки циљеви пословања Централног регистра су:

1. тачно и правовремено пружање услуга;
2. поштовање законских прописа;
3. ефикасно и ефективно коришћење и заштита средстава и информација;
4. развој пословања.

¹ Идентификатор правног лица (*Legal Entity Identifier - LEI*) је јединствени глобални идентификатор за правна лица која учествују у финансијским трансакцијама.

ПРИНЦИПИ ФУНКЦИОНИСАЊА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

Централни регистар представља самосталну институцију која послује у складу са законском регулативом Републике Србије:

- Закон о тржишту капитала ("Сл. гласник РС", број 129/2021);
- Закон о привредним друштвима ("Сл. гласник РС", бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 - др. закон, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 и 109/2021);
- Закон о преузимању акционарских друштава ("Сл. гласник РС", бр. 46/2006, 107/2009, 99/2011 и 108/2016);
- Закон о праву на бесплатне акције и новчану накнаду коју грађани остварују у поступку приватизације ("Сл. гласник РС", бр. 123/2007, 30/2010, 115/2014 и 112/2015);
- Закон о приватизацији ("Сл. гласник РС", бр. 83/2014 46/2015, 112/2015 и 20/2016 - аутентично тумачење);
- Закон о јавном дугу ("Сл. гласник РС", бр. 61/2005, 107/2009, 78/2011, 68/2015, 95/2018, 91/2019 и 149/2020);
- Закон о извршењу и обезбеђењу ("Сл. гласник РС", бр. 106/2015, 106/2016 - аутентично тумачење, 113/2017 - аутентично тумачење, 54/2019 и 9/2020 - аутентично тумачење);
- Закон о стечају ("Сл. гласник РС", бр. 104/2009, 99/2011 - др. закон, 71/2012 - одлука УС, 83/2014, 113/2017, 44/2018 и 95/2018);
- другим релевантним законима.

и у складу са својим општим актима, као што су:

- Правила пословања Централног регистра;
- Правилник о тарифи Централног регистра;
- Правилник о терминском плану рада Централног регистра и др.

Централни регистар је члан међународних организација, и то:

- ECSDA (*European Central Securities Depository Association*-Европско удружење централних депозитара хартија од вредности) и
- ANNA (*Association of National Numbering Agencies*-Удружење националних нумеричких агенција чија је улога додељивање идентификационих ознака финансијских инструмената у складу са ISO стандардима - CFI код, FISN код и ISIN број).

У том смислу, Централни регистар у свом пословању примењује и међународне стандарде:

- G10 Recommendations²;
- G30 Recommendations³;
- IOSCO-CPSS *Recommendations for securities settlement systems* (Препоруке за системе салдирања хартија од вредности);
- CESR-ECB (*European Central Bank*) *Standards for securities clearing and settlement in the EU* (Стандарди за клиринг и салдирање хартија од вредности у ЕУ);

Такође, Централни регистар учествује и у изради и спровођењу плана за хармонизацију регулативе Републике Србије са регулативом ЕУ у вези са инфраструктуром за клиринг и салдирање.

² G10-Група 10 представља удружење министара и гувернера Централних банака 10 земаља који имају задатак да унапреде принципе функционисања финансијских тржишта, посебно у домену међународног трговања финансијским инструментима. Чланице Групе 10 чине представници 11 земаља: Белгије, Канаде, Француске, Немачке, Италије, Јапана, Холандије, Шведске, Швајцарске, Велике Британије и Сједињених Америчких Држава. Ова група је усвојила Принципе који представљају основу за спровођење активности Међународног монетарног фонда и Међународне банке за обнову и развој. Усвојени принципи дају генералне смернице за све државе и представљају универзалне међународне стандарде. Циљ им је да унапреде платне системе држава, побољшају ефикасност, умање ризик и појачају сигурност у обављању трансакција.

³ G30-Група 30 представља међународно удружење највећих приватних и јавних финансијских инвеститора чији је задатак да размотри развој клиринга и салдирања на глобалном нивоу и да сачини Препоруке које ће имати за циљ: смањење трошкова, умањење ризика, поопштравање надзора и унапређење ефикасности у спровођењу тржишних активности везаних за финансијске инструменте.

Табела бр. 2. Усклађеност пословања Централног регистра са Препорукама G 30

Препоруке	Примена:
Закључнице треба да буду достављене на T+0 за директне учеснике. Закључнице треба да буду упућене систему салдирања.	<u>Да.</u> Регулисано тржиште формира закључнице. ЦРХоВ добија закључнице у току трговачког дана.
Учесници на тржишту треба да су чланови система за трговање. Индиректни учесници добијају потврду до T+1.	<u>Да.</u> ЦРХоВ обрађује закључнице и прослеђује електронске поруке учесницима у трговању. Потврде о трговању су обавеза чланова ЦРХоВ и они могу да их доставе на T+1.
Свака земља треба да има Централни регистар са највећим могућим бројем укњижених финансијских инструмената. Дематеријализација треба да буде свеобухватна.	<u>Да.</u> Финансијски инструменти су дематеријализовани и укњижени у електронском облику у ЦРХоВ.
Свака земља треба да уведе или РТГС или <i>netting</i> систем трговања.	<u>Да.</u> ЦРХоВ салдира у <i>netting</i> систему све закључене трансакције са финансијским инструментима. Члан је РТГС система НБС и преко њега електронски врши плаћање.
Салдирање свих финансијских инструмената треба да се заснива на строгом DVP принципу.	<u>Да.</u> ЦРХоВ спроводи салдирање по DVP принципу.
Плаћања која се врше у процесу салдирања трансакција са финансијским инструментима и сервисирања финансијских инструмената у портфолију се спроводи усвајањем конвенције " <i>same-day funds</i> ".	<u>Да.</u> Новчана средства се истог дана након салдирања преносе члановима Централног регистра.
Постојање T+3 rolling система салдирања.	<u>Да.</u> Постоји T+2 rolling систем салдирања за трговања на регулисаном тржишту, као и салдирање у реалном времену за финансијске инструменте којима се тргује ван регулисаног тржишта.
Позајмљивање финансијских инструмената треба подстицати као метод убрзања клиринга и салдирања трансакција са финансијским инструментима.	<u>Да.</u> Дозвољено је позајмљивање финансијских инструмената као инструмент за реализовање клиринга и салдирања.
Применити ISO стандарде.	<u>Да.</u> ISIN бројеви се додељују свим финансијским инструментима по међународним стандардима и то: ISO стандард 6166 за доделу ISIN броја, ISO стандард 10962 за доделу CFI кода и ISO стандард 18774 за доделу FISN кода (ANNA-Association of National Numbering Agencies).

Као и у већини упоредноправних система, законском регулативом Републике Србије прописана је дематеријализација свих финансијских инструмената које се издају у складу са Законом о тржишту капитала и њихово евидентирање у електронском облику, тако да финансијски инструменти представљају електронске записе у информационом систему Централног регистра.

Централни регистар примењује важеће законе и међународне стандарде, како код регистрације финансијских инструмената, додељивања јединственог ISIN броја, CFI кода и FISN кода и евидентирања власништва, тако и код клиринга и салдирања трансакција са финансијским инструментима закључених на регулисаном тржишту/МТП или ван регулисаног тржишта/МТП. Ови стандарди се такође односе на истовремену испоруку финансијских инструмената са плаћањем (DVP), салдирање у реалном времену (*Real Time Settlement*), *rolling* систем салдирања (до T+2, *Rolling Settlement Cycle*), као и управљање ризиком (*Risk Management*), тј. гарантовање успешности окончања трансакције и елиминисање нежељених утицаја на окончање салдирања (финалност и неопозивост салдирања).

У Централном регистру евидентирани су сви финансијски инструменти деноминирани у домаћој и страниј валути, који су емитовани на територији Републике Србије у дематеријализованој форми (обвезнице РС, благајнички записи НБС, трезорски записи РС, корпоративне обвезнице, муниципалне обвезнице, акције, право на стицање удела).

Салдирање је могуће извршити у домаћој валути, као и у страниј валути.

Основне услуге (*core services*) представљају основне функције на којима се базирају улога и циљ формирања Централног регистра. То су, пре свега: регистравање емисија финансијских инструмената, регистравање власништва над финансијским инструментима, прекњижавање власништва по различитим основама, као и вођење различитих врста рачуна финансијских инструмената. По основу реализованог трговања финансијских инструмената, врши се конфирмација трговања од стране учесника у трансакцији, што такође припада основним услугама. Након тога се спроводи клиринг тј. утврђивање потраживања и обавеза финансијских инструмената и новчаних средстава за сваког учесника у трансакцији. У одређеном периоду за салдирање (*settlement period*), врши се пренос власништва над финансијским инструментима истовремено са преносом новца (DVP принцип).

У склопу основних функција, Централни регистар има развијену функцију управљања ризиком. Наиме, чланови Централног регистра, који могу бити: кредитне институције, инвестициона друштва, друштва за управљање фондовима и друга лица која испуњавају услове чланства прописане актима Централног регистра уплаћују прописани фиксни износ на рачун Гарантног фонда Централног регистра. У случају неизмирења обавеза по основу трансакција са финансијским инструментима закључених на регулисаном тржишту/МТП, активирају се средства Гарантног фонда, а члан Централног регистра је дужан да у одређеном року уплати недостајућа средства до прописаног износа.

Поред основних услуга (*core services*), Централни регистар, као и све међународне институције истог типа, пружа и додатне услуге (*non-core services*), које обухватају: вршење корпоративних радњи издаваоцима (објављивање и спровођење понуде за преузимање, објављивање позива за одржавање скупштине акционара, објављивање позива за давање заступничких изјава са пуномоћјем за потребе одржавања скупштине акционара, исплату дивиденде за акционаре, исплату купона, ануитета, односно главнице финансијских инструмената, издавање књиге акционара итд.), спровођење принудне куповине и продаје финансијских инструмената, упис заложног права на финансијским инструментима, упис привремене мере забране располагања финансијским инструментима, итд. Обављањем свих наведених услуга, Централни регистар испуњава услове утврђене законом и међународним стандардима за овај тип институције, која чини део инфраструктуре савремених финансијских тржишта.

Као институција задужена за вођење евиденције о законитим имаоцима финансијских инструмената, као и за сигуран и благовремен пренос власништва над финансијским инструментима, Централни регистар је електронски повезан са свим учесницима на финансијском тржишту.

Систем Централног регистра представља јавни *on-line* електронски финансијски сервис према свим учесницима на финансијском тржишту и поседује све елементе електронског пословања.

КАПИТАЛ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

а) Основни капитал

Основни капитал Централног регистра на дан 31. децембар у 2023. и 2022. години и власничка структура капитала су следећи:

Табела бр. 3. *Власничка структура капитала Централног регистра*

МБ акционара	Назив акционара	Процент учешћа	Основни капитал на дан 31. децембар 2023. године		Основни капитал на дан 31. децембар 2022. године	
			у хиљадама динара	број акција	у хиљадама динара	број акција
07020171	Република Србија	100%	265.870	26.587	265.870	26.587
			265.870	26.587	265.870	26.587

Номинална вредност по акцији износи 10.000 динара, акције су обичне акције, свака акција има један глас, пренос власништва није ограничен, у потпуности су отплаћене, гласе на име и регистроване су у Централном регистру. Централни регистар је акционарско друштво чијим се акцијама не тргује на берзи.

Табела бр. 4. *Преглед стицања акција издаваоца Централни регистар за акционара Република Србија (МБ: 07020171) у периоду од 01.01.2004. године до 31.12.2023. године*

Година	Повећање капитала (у хиљадама динара)	Број акција	Номинална вредност акција	Основ стицања акција
Децембар 2003.	3.500	350	10.000	оснивачки капитал
04.07.2006.	43.500	4.350	10.000	докапитализација из остварене добити
28.06.2007.	45.740	4.574	10.000	докапитализација из остварене добити
02.07.2008.	73.130	7.313	10.000	докапитализација из остварене добити
11.02.2021.	100.000	10.000	10.000	докапитализација од стране јединог акционара
Укупно:	265.870	26.587	10.000	

У складу са Законом о тржишту капитала удео државног капитала не може бити мањи од 51%. Новчани део основног капитала Централног регистра не може бити мањи од 750.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу на дан уплате.

б) Остали капитал

Остали капитал Централног регистра (у хиљадама динара) на дан 31. децембра 2023. и 2022. године износи:

31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
24.308	24.308
24.308	24.308

Остали капитал представља вредност опреме пренете Централном регистру од стране Народне банке Србије без надокнаде, а у складу са чланом 260. претходно важећег Закона о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената (који је важио до дана почетка примене Закона о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената објављеног у Службеном гласнику РС бр. 47/2006), према којем даном оснивања Централног регистра, Централни регистар преузима сву документацију која се односи на послове са хартијама од вредности, опрему и информациони систем Народне банке Србије, као и запослене у Народној банци Србије који су ове послове обављали до дана оснивања Централног регистра.

Наведени износ капитала није регистрован/уписан у Агенцији за привредне регистре Републике Србије, нити су до 31. децембра 2023. године по овом основу емитоване акције.

Сагласно Закону о буџетском систему ("Сл. гласник РС", бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 - др. закон, 103/2015, 99/2016 и 113/2017), у периоду од 2003. године до 2023. године, у буџет Републике Србије, на име дивиденде, Централни регистар је уплатио укупан износ од **413.033.306,98 динара**.

ОРГАНИ УПРАВЉАЊА И АКТИ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

Организација Централног регистра усклађена је са Законом о тржишту капитала и са Законом о привредним друштвима.

Овлашћења Скупштине акционара Централног регистра врши Влада Републике Србије преко овлашћених представника. Представнике у Скупштини акционара Централног регистра именује и разрешава Влада Републике Србије, на предлог министарства надлежног за послове финансија.

Скупштина Централног регистра одлучује о:

- изменама статута, као и доношењу новог статута;
- повећању или смањењу основног капитала, као и свакој емисији хартија од вредности;
- броју одобрених акција;
- статусним променама и променама правне форме;
- стицању и располагању имовином велике вредности;
- расподели добити и покрићу губитака;
- усвајању редовног годишњег финансијског извештаја, ревизорског извештаја и годишњег извештаја о пословању;
- усвајању извештаја надзорног одбора;
- именовању и разрешењу чланова надзорног одбора и комисије за ревизију;
- накнадама председнику, заменику председника, члановима надзорног одбора и директору, укључујући и накнаду која се исплаћује у акцијама и другим хартијама од вредности, као и накнадама члановима комисије за ревизију, односно правилима за одређивање свих ових накнада;
- покретању поступка ликвидације, односно подношењу предлога за стечај;
- избору ревизора и накнади за његов рад, у складу са предлогом комисије за ревизију;
- усвајању финансијског плана и доношењу плана јавних набавки;
- промени седишта;
- доношењу пословника о свом раду;
- другим питањима која су у складу са законом стављена на дневни ред седнице скупштине;
- другим питањима у складу са законом и овим статутом.

На дан 31. децембар 2023. године, састав Скупштине акционара Централног регистра је:

Име и презиме

Ана Бркић

Јелена Ћирковић

Милош Велимировић

Позиција

Председник Скупштине акционара

Члан Скупштине акционара

Члан Скупштине акционара

У 2023. години одржано је укупно 4 (четири) седнице Скупштине акционара Централног регистра (једна редовна и три ванредне).

Надзорни одбор Централног регистра:

- утврђује пословну стратегију и пословне циљеве и надзире њихово остваривање;
- надзире рад директора;
- врши унутрашњи надзор над пословањем;
- установљава рачуноводствене политике и политике управљања ризицима;
- утврђује финансијске извештаје и извештаје о пословању и подноси их скупштини на усвајање;
- одобрава услове уговора о раду директора;
- сазива седнице Скупштине и утврђује предлог дневног реда;
- предлаже Скупштини политику накнада директора;
- даје сагласност директору за предузимање послова или радњи када је таква сагласност неопходна у складу са законом, овим статутом, одлуком скупштине и одлуком надзорног одбора;
- утврђује предлог финансијског плана и плана јавних набавки и подноси их Скупштини на усвајање;
- утврђује предлоге осталих одлука, планова, извештаја и других аката који се подносе Скупштини на усвајање;
- одлучује о давању и опозивању прокуре;
- доноси и усваја опште и друге акте Централног регистра утврђене законом и другим прописом;
- доноси акт којим се уређује организација и систематизација послова у Централном регистру;
- одлучује о службеним путовањима директора Централног регистра;
- доноси пословник о свом раду;
- врши друге послове и доноси одлуке у складу са законом, овим статутом и одлукама скупштине.

На дан 31. децембар 2023. године, састав Надзорног одбора Централног регистра је:

<u>Име и презиме</u>	<u>Позиција</u>
Милан Лучић	Председник Надзорног одбора
Александра Драговић Делић	Заменик председника Надзорног одбора
Раде Цвијовић	Члан Надзорног одбора
Мира Станојев	Члан Надзорног одбора
Милорад Симић	Члан Надзорног одбора

У 2023. години, одржано је укупно 10 (десет) седница Надзорног одбора Централног регистра.

У 2023. години, доношењем новог Статута, уведен је орган Централног регистра – Комисија за ревизију, која обавља следеће послове:

- припрема, предлаже и проверава спровођење рачуноводствених политика и политика управљања ризицима;
- даје предлог директору за ангажовање лица надлежних за обављање функција унутрашњег надзора;
- врши надзор над радом унутрашњег надзора;
- испитује примену рачуноводствених стандарда у припреми финансијских извештаја и оцењује садржину финансијских извештаја;
- спроводи поступак избора ревизора и предлаже кандидата за ревизора, са мишљењем о његовој стручности и независности у односу на Централни регистар;
- даје мишљење о предлогу уговора са ревизором и у случају потребе даје образложени предлог за отказ уговора са ревизором;
- врши надзор над поступком ревизије, укључујући и одређивање кључних питања која треба да буду предмет ревизије и проверу независности и објективности ревизора;
- доноси пословник о свом раду;
- обавља и друге послове из домена ревизије које јој повери Надзорни одбор.

На дан 31. децембар 2023. године, Комисију за ревизију Централног регистра чине:

<u>Име и презиме</u>	<u>Позиција</u>
Мира Станојећ	Председник Комисије за ревизију
Светлана Марушић	Члан Комисије за ревизију
Раде Цвијовић	Члан Комисије за ревизију

У 2023. години одржана је једна (конститутивна) седница Комисије за ревизију.

Решењем Владе Републике Србије 24 број 119-11405/21 од 09. децембра 2021. године, др Ана Јовановић је именована за директора Централног регистра за период од четири године.

У току 2023. године донета су следећа општа акта Централног регистра:

- Измене и допуне Статута Централног регистра;
- Измене и допуне Правила пословања Централног регистра;
- Измене и допуне Правилника о тарифи Централног регистра;
- Правилник о организацији и систематизацији послова у Централном регистру;
- Правилник о начину евидентирања, заштите, коришћења и архивирања електронског документа;
- Пословник о раду скупштине акционара;
- Пословник о раду Надзорног одбора;
- Пословник о раду Комисије за ревизију;
- Правилник о утврђивању елемената за оцену радног учинка запослених и исплати јубиларне награде запосленима;
- Правилник о спровођењу дисциплинског поступка;
- Процедура за контролу чланова и Упутство за попуњавање контролне листе;
- Упутство о заснивању и престанку радног односа запослених и обављању других кадровских послова;
- Измене и допуне Информатора о раду Централног регистра.

Дана 28.10.2022. године, Скупштина акционара Централног регистра је донела **Статут Централног регистра**. Статут је ступио на снагу и почео да се примењује 02.02.2023. године доношењем решења Комисије за хартије од вредности о давању претходне сагласности на овај акт.

Основна измена у Статуту односи се на органе управљања у Централном регистру. Као прво, термин управни одбор замењен је термином надзорни одбор, извршено је усклађивање са одредбама Закона о привредним друштвима које се односе на надзорни одбор и уведене су нове обавезе овог органа, као што је подношење извештаја на редовној седници скупштине.

Даље, уведен је нов орган - Комисија за ревизију, а у циљу усклађивања са одредбама Закона о ревизији и Закона о привредним друштвима. Осим тога, измењен је део који се односи на делатност Централног регистра у складу са новим Законом о тржишту капитала, измењено је скраћено пословно име Централног регистра, регулисана је могућност Централног регистра да улаже слободна ликвидна средства код домаћих кредитних институција и у хартије од вредности чији су издаваоци Република Србија или Народна банка Србије, као и да улаже у другу ликвидну имовину или имовину која се лако може претворити у новац у кратком року.

Осим тога, омогућено је учешће у раду скупштине акционара електронским путем, а све у складу са одредбама Закона о привредним друштвима. С обзиром да нов Закон о тржишту капитала уводи нов институт заштите поверљивих података, прописана је обавеза чувања истих и поштовања процедура чији је циљ спречавање злоупотреба поверљивих података, односно инсајдерских информација за чланове органа управе, као и за све запослене у Централном регистру, а у смислу одредбе 310. став 7. новог Закона.

Дана 09.02.2023. године Скупштина акционара Централног регистра је усвојила **Измене и допуне Статута**, које се, у највећој мери, односе на састав и начин избора чланова Комисије за ревизију.

Правила пословања Централног регистра су измењена четири пута у току 2023. године, и то:

1. Изменама и допунама од 31.01.2023. године извршено је усклађивање и раздвајање одредаба које се односе на обављање конкретних послова, односно услуга које врше чланови Централног регистра – у зависности од тога да ли се ради о кредитној институцији са или без дозволе Комисије за хартије од вредности за обављање делатности инвестиционог друштва;
2. Изменама и допунама које су усвојене 06.02.2023. године измењена је одредба која прописује документацију коју члан Централног регистра захтева од клијента који тргује дужничким финансијским инструментима ван регулисаног тржишта/МТП;
3. Изменама и допунама које су усвојене 31.08.2023. године су, између осталог, детаљније прецизиране одредбе које регулишу поступање члана Централног регистра – агента (корпоративни агент, агент емисије и покровитељ), поступање Централног регистра са финансијским инструментима који су на привременом рачуну код Централног регистра, као и увођење новог рачуна са ознаком 966 – прелазни збирни рачун финансијских инструмената, на који рачун би чланови, сви обвезници закона који регулише спречавање прања новца, преносили финансијске инструменте клијената са којима су дужни да, сагласно одредбама овог закона, раскину уговор;
4. Влада Републике Србије је донела Уредбу о изменама и допунама Уредбе о општим условима за емисију и продају државних хартија од вредности на примарном тржишту, која је објављена у „Службеном гласнику РС”, број 83/23 од 29.9.2023. године, према којој информациони систем Централног регистра постаје матична платформа за ново софтверско решење за аукције за примарну продају државних хартија од вредности. Услед наведеног, Изменама и допунама од 04.10.2023. године извршено је усклађивање Правила пословања у одредбама које регулишу начин пословања на аукцијској платформи.

Правилник о тарифи је измењен три пута током 2023. године на следећи начин:

1. Изменама и допунама од 06.01.2023. године извршена је мања измена код тарифног става *Креирање регистра финансијских инструмената за новоуписаног издаваоца* у смислу смањења једнократног плаћања издаваоца за прву емисију;
2. Изменама и допунама које су усвојене 26.04.2023. године је, између осталог, извршено шире и прецизније регулисање изузетака у примени тарифног става 5.18. који се наплаћује по активном издаваоцу за накнаду за вођење регистра финансијских инструмената;
3. Изменама и допунама од 31.08.2023. године усклађен је, између осталог, начин наплате тарифе са одредбама Закона о порезу на додату вредност и одредбама Правилника о порезу на додату вредност, а уведен је и нов тарифни став за преносе које врши Централни регистар са привременог рачуна (рачун који води Централни регистар за законите имаоце и издаваоце који нису отворили рачун код члана).

У 2023. години је донет нов **Правилник о организацији и систематизацији послова**. Последњим изменама и допунама Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма ("Сл. гласник РС", бр. 113/17, 91/19, 153/20 и 92/23), Централни регистар је постао обвезник спровођења одредаба овог закона. Обвезник примене закона добија многобројна задужења, од којих је и задужење да, за вршење радњи и мера за спречавање и откривање прања новца и финансирања тероризма, именује два запослена, од којих ће један бити овлашћено лице, а други заменик овлашћеног лица. Додатни захтев је да ова два запослена поседују лиценцу за обављање предметних послова. Осим тога, описи послова за спречавање прања новца и финансирања тероризма додати су у опис послова одговарајућих сектора и радних места. Даље, из разлога ефикасности, функционалности и рационалности извршена је нова организација послова, тако што су Сектор за клиринг и салдирање и Сектор за администрирање рачуна обједињени у оквиру једног новог сектора – Сектор пословних операција. Уведено је и ново радно место - координатор за управљање ризицима, а извршено је и термилошко усклађивање са Законом о родној равноправности ("Сл. гласник РС", бр. 52/21) и Законом о високом образовању ("Сл. гласник РС", бр. 88/17, 73/18, 27/18-др. закон, 67/19, 6/20-др. закони, 11/21-аут. тумачење, 67/21, 67/21 - др. закон и 76/2023).

Поред наведеног, током 2023. године, Централни регистар је редовно пратио и извршавао своје обавезе и активности у складу са другим прописима и то:

- Законом о архивској грађи, што је подразумевало:
 - усвајање Правилника о начину евидентирања, заштите, коришћења и архивирања електронског документа,
 - достављање на уништавање безвредног документарног материјала дана 15.10.2023. године, на основу Решења Државног архива Србије од 10.02.2023. године;
- Законом о приступу информацијама од јавног значаја - израда и ажурирање Информатора о раду и достављање одговора заинтересованим лицима;
- Законом о заштити становништва од изложености дуванском диму ("Сл. гласник РС", бр. 30/2010);
- Законом о спречавању корупције („Службени гласник РС“ бр. 35/2019, 88/2019, 11/2021 - аутентично тумачење, и 94/2021 и 14/22) и чланом 8. став 1. и 2. Упутства за израду и спровођење плана интегритета („Службени гласник РС“, бр. 145/2020, 43/2021 и 48/2021 119/22 – пречишћен текст), што је подразумевало доношење Одлуке о одређивању лица које ће обављати послове координације у вези са доношењем, спровођењем и извештавањем о спровођењу плана интегритета, Одлуке о именовању радне групе за израду плана интегритета, као и подношење плана интегритета и одлуке о његовом усвајању Агенцији за спречавање корупције; Спроведена је *online* обука на тему *Етика и интегритет*;
- Усвојен је Правилник о спровођењу дисциплинског поступка, 10 бр. 3-156 од 29.12.2023. године и Правилник о утврђивању елемената за оцену радног учинка запослених и исплати јубиларне награде запосленима у Централном регистру, депоу и клирингу хартија од вредности, 10 бр. 3-155 од 29.12.2023. године;
- Законом о Централном регистру обавезног социјалног осигурања ("Сл. гласник РС", бр. 95/18 и 91/19), у складу са којим је вршено редовно извештавање до 10. у месецу о броју запослених, ангажованих лица по уговору и лица ангажованих ван радног односа, као и података о примањима тих лица у Регистру запослених, изабраних, именованих, постављених и ангажованих лица код корисника јавних средстава, који се води код Централног регистра обавезног социјалног осигурања;

Такође, по захтеву Министарства финансија, Централни регистар редовно извештава Секретаријат овог министарства 1. и 15. у месецу о броју запослених у Централном регистру, са прегледом слободних радних места.

УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

Послови Централног регистра обављају се у седишту Централног регистра, у оквиру организационих јединица-сектора, као и у посебним организационим деловима ван сектора, утврђених актом о унутрашњој организацији и систематизацији радних места.

Организационом јединицом-сектором Централног регистра руководи директор организационе јединице-сектора.

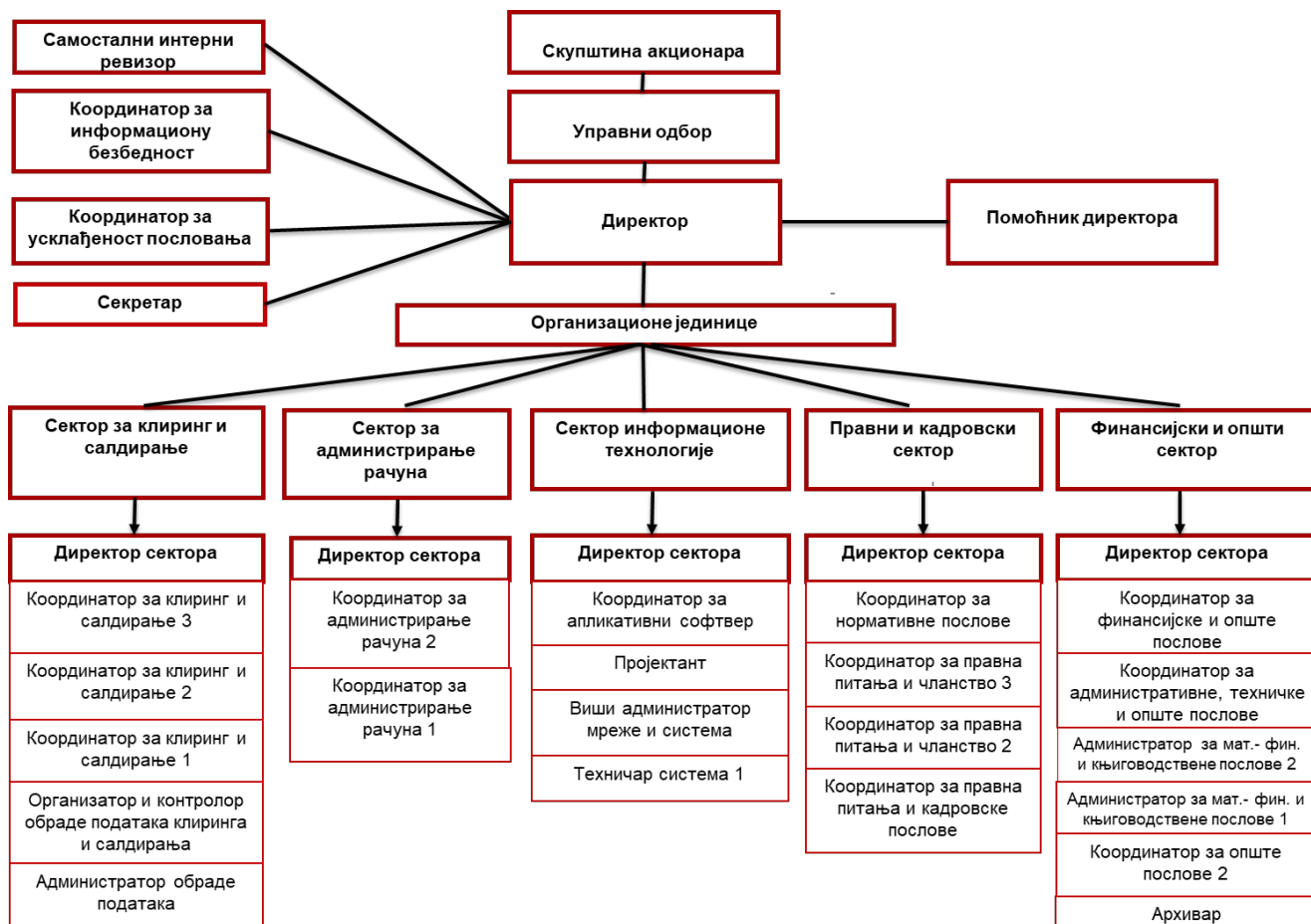
Централни регистар има следеће организационе јединице:

- Сектор за клиринг и салдирање;
- Сектор за администрирање рачуна;
- Сектор информационе технологије;
- Правни и кадровски сектор;
- Финансијски и општи сектор.

Ван сектора, посебни организациони делови су:

- Директор;
- Помоћник директора;
- Самостални интерни ревизор;
- Координатор за информациону безбедност;
- Координатор за усклађеност пословања;
- Секретар.

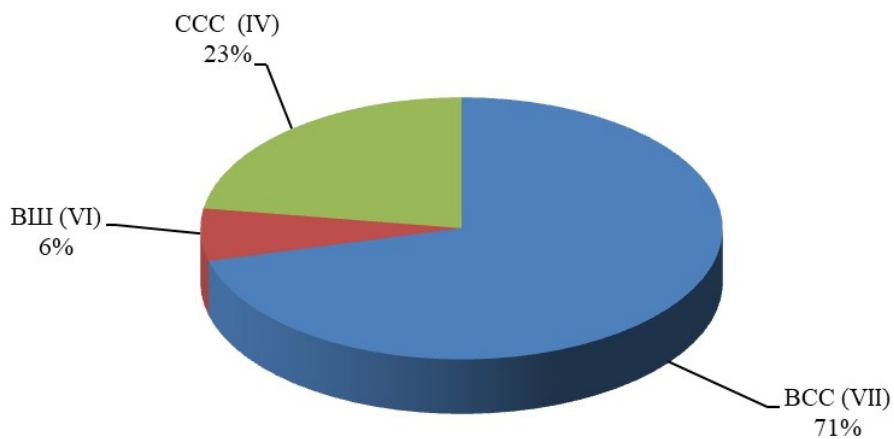
Слика 1. Организациона шема Централног регистра на дан 31.12.2023.. године

ЗАПОСЛЕНИ У ЦЕНТРАЛНОМ РЕГИСТРУ

Укупан број запослених радника на дан 31.12.2023. године износи 31.

График бр. 1. *Квалификациона структура запослених (у %)*

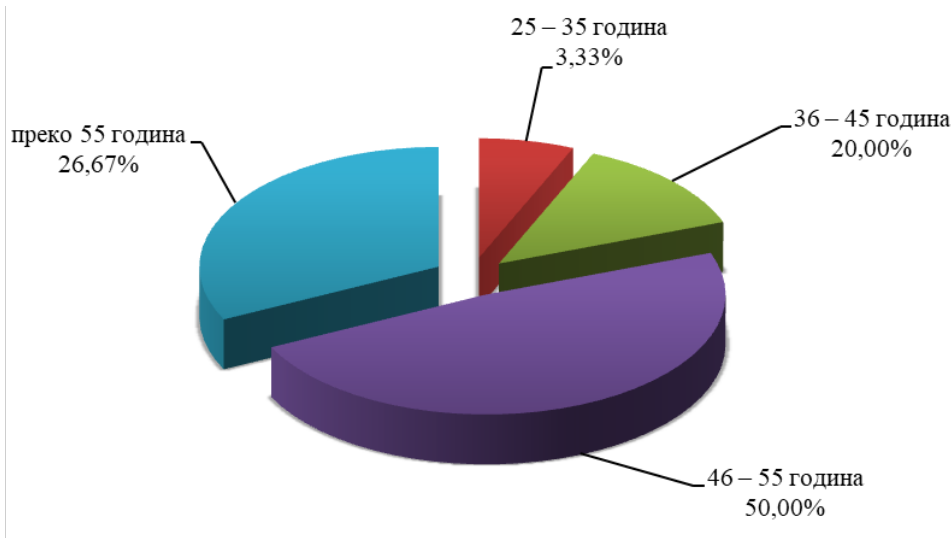

Квалификациона структура запослених показује велико учешће запослених са високом школском спремом (71%) у укупном броју запослених.

График бр. 2. *Структура запослених по годинама стажа (у %)*

График бр. 3. Структура запослених по годинама старости (у %)

Стручно образовање и едукација кадрова у 2023. години реализовани су у складу са планираном динамиком и исказаним потребама редовних активности Централног регистра, и то путем *online* курсева и семинара, као и симпозијума и конференција. Стручно усавршавање се спроводи и кроз пријем и коришћење стручних часописа и друге стручне литературе.

Током 2023. године, запослени Централног регистра су присуствовали обукама и семинарима из следећих области:

- форум на тему „*CyberSecurity*“,
- семинар на тему „Управљање ИТ безбедности кроз *Security sistem*“,
- семинар на тему „РМА - Избегавање хаоса у систему управљања“ у организацији *Sage*,
- тренинг намењен будућим интерним ревизорима „Школа интерне ревизије“,
- семинар на тему „Нови правилник о електронском фактурисању, параграф и акти медија“,
- семинар на тему "ПДВ и електронско фактурисање - Утицај новог Правилника о Е-фактурисању на практичан рад",
- семинар на тему „Електронско фактурисање“,
- семинар на тему „Право на одбитак претходног пореза – општа правила и поједина питања из праксе“,
- семинар на тему „Преговарачко поглавље 9 - Централни депозитар хартија од вредности и системи за поравнање хартија од вредности у ЕУ“,
- семинар на тему „Електронско архивирање“,
- вебинар на тему „Почетак примене Уредбе о јединственим техничко-технолошким захтевима и процедурама за чување и заштиту архивске грађе и документарног материјала у електронском облику“,
- организовање едукације за све запослене Централног регистра, обука на даљину, од стране Агенције за спречавање корупције у области спречавања корупције и јачања интегритета - Етика и интегритет,
- „ТАИЕХ Експертска мисија у оквиру пројекта MIFID 2“ која је одржана у просторијама Министарства финансија од 15. до 19. маја 2023. године, на којој су експерти из Европске уније имали презентације из области европских директива које регулишу тржишта финансијских услуга,
- семинар – Поглавље 9: Централни депозитари хартија од вредности и салдирање хартија од вредности у Европској унији – 5. и 6. јул 2023. године,
- семинар – примена Закона о архивској грађи,
- семинар експертске мисије која је обезбеђена кроз техничку подршку GIZ пројекта „Промоција европских интеграција“, током које су експерти из Хрватске агенције за надзор финансијских услуга (HANFA) учесницима пренели искуства из своје праксе у примени и спровођењу одредаба европских директива из области инвестиционих фондова.

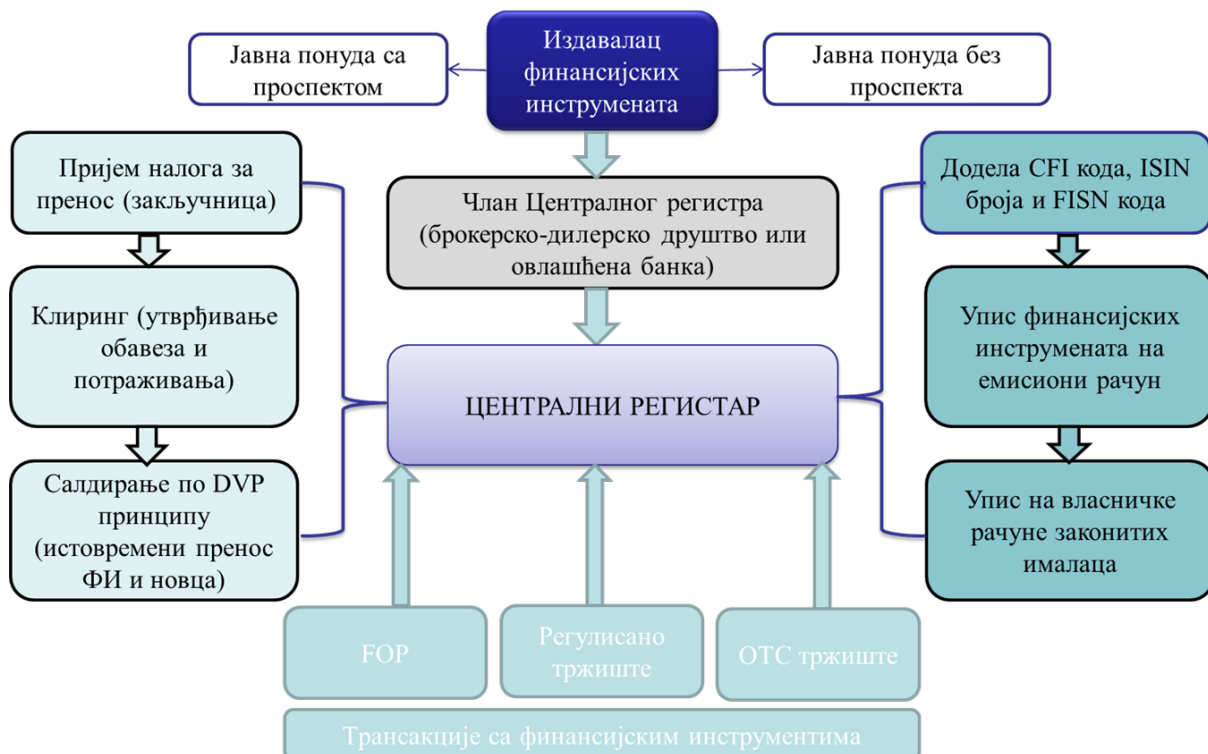
ПОСЛОВАЊЕ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

У складу са Законом о тржишту капитала и Статутом, Централни регистар обавља следеће послове:

- 1) вођење регистра финансијских инструмената;
- 2) отварање и вођење рачуна финансијских инструмената;
- 3) вођење регистра заложног права на финансијским инструментима;
- 4) вођење и чување електронске евиденције о финансијским инструментима;
- 5) вођење обрачунских новчаних рачуна чланова Централног регистра;
- 6) упис, испис и све промене на финансијским инструментима;
- 7) организовање и управљање системом за салдирање, послове клиринга и салдирања на основу закључених трансакција са финансијским инструментима и утврђивање стања обавеза и потраживања чланова Централног регистра и њихових клијената;
- 8) пренос финансијских инструмената и права из финансијских инструмената;
- 9) утврђивање и додела једнообразних идентификационих ознака финансијских инструмената;
- 10) вођење шифарника врста финансијских инструмената;
- 11) послове у вези са корпоративним радњама издавалаца финансијских инструмената;
- 12) послове депоновања акција у вези са преузимањем акционарских друштава;
- 13) образовање и коришћење гарантног фонда и други начин смањења ризика у случају неизвршења обавеза члана Централног регистра ;
- 14) учествовање у међународним организацијама које се баве пословима у вези са финансијским инструментима, као и сарадња са тим организацијама;
- 15) друге послове у складу са законом, укључујући активности које су неопходне за обављање послова одређених законом.

Место и улога Централног регистра на финансијском тржишту приказани су на слици бр. 2, док су најзначајнији подаци о збирном прегледу пословања, као и о односу вредности и броја реализованих преноса финансијских инструмената у 2023. години приказани на табели бр.5. односно на графику бр.4.

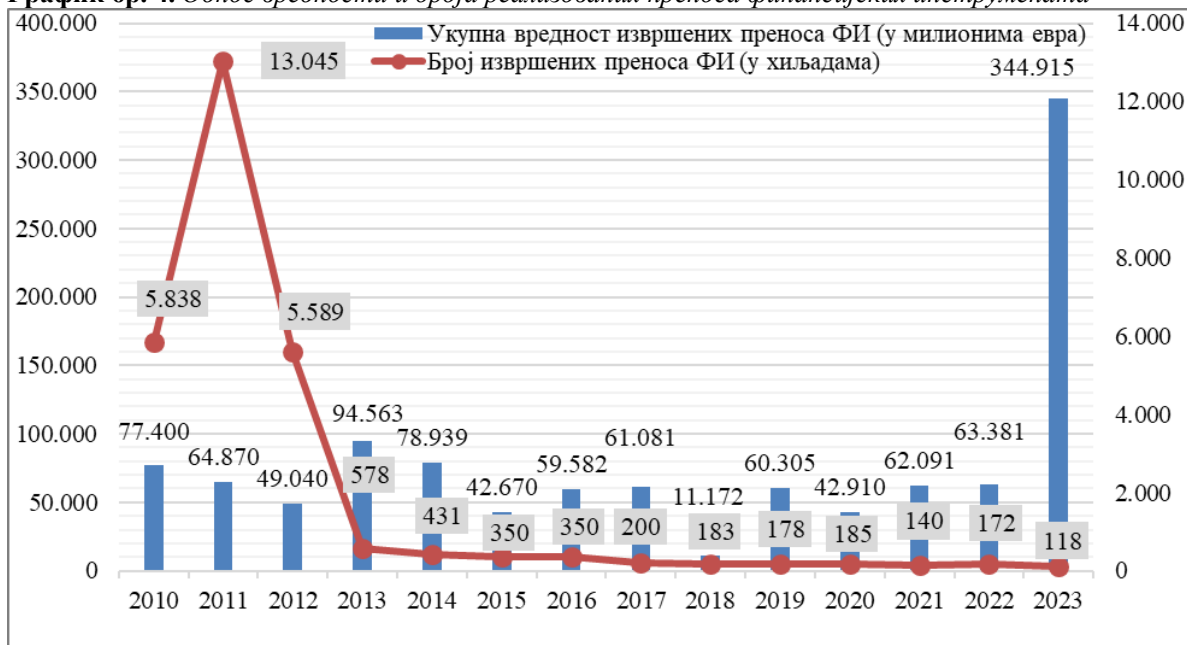
Слика бр. 2. Место и улога Централног регистра на финансијском тржишту

Табела бр. 5. Збирни преглед пословања Централног регистра у 2023. години
(најзначајнији подаци)

Укупан број издавалаца	944
Вредност емисија уписаних у 2023. години (у милионима евра)	14.141
Вредност исписаних/ исплаћених финансијских инструмената (у милионима евра)	7.987
Вредност финансијских инструмената који се воде на рачунима ФИ (у милионима евра)	37.407
Укупна вредност реализованих преноса финансијских инструмената (у милионима евра)	344.915
Број реализованих преноса финансијских инструмената (у хиљадама)	118

График бр. 4. Однос вредности и броја реализованих преноса финансијских инструмената

УПИС И ИСПИС ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА У ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР

Регистар финансијских инструмената Централног регистра обухвата:

- власничке хартије од вредности :
 - акције;
- дужничке хартије од вредности:
 - обвезнице Републике Србије (у динарима и иностраној валути);
 - обвезнице девизне штедње (у ЕУР);
 - благајничке записе Народне банке Србије;
 - трезорке записе Републике Србије (у динарима и ЕУР);
 - муниципалне обвезнице;
 - корпоративне обвезнице;
 - штедне обвезнице Републике Србије;
- права:
 - право на стицање удела.

Укупан број уписаних законитих ималаца финансијских инструмената у бази података Централног регистра, са стањем на дан 31.12.2023. године, износи преко 4,9 милиона, од чега је преко 4,7 милиона законитих ималаца бесплатних акција, уписаних у складу са Законом о праву на бесплатне акције и новчану накнаду коју грађани остварују у поступку приватизације.

Укупан број рачуна финансијских инструмената, који се воде у систему Централног регистра, на дан 31.12.2023. године износи 8.337.181, од чега је 7.761.834 индивидуалних власничких рачуна финансијских инструмената и упоредно посматрано је изразито висок.

Табела бр. 6. Централни регистри у Европи са највећим бројем отворених власничких рачуна финансијских инструмената на дан 31.12.2022. године⁴

Централни регистар	Број индивидуалних власничких рачуна финансијских инструмената
МКК (Турска)	59.600.626
Централен Депозитар АД - CDAD (Бугарска)	9.873.476
Depozitarul Central (Румунија)	8.366.313
ЦР ХоВ (Србија)	7.769.605
Euronext Securities Copenhagen	3.655.101
Public Joint-Stock Company "National Depository of Ukraine" (NDU)	2.755.629
Euroclear Finland	2.231.666
Euronext Securities Oslo	1.496.778
Centralni registar hartija od vrijednosti ad Banja Luka	1.269.877
ATHEXCSD	1.090.656

У периоду од 2011. године до 2023. године, број издавалаца је смањен за око 1.610, док је број активних финансијских инструмената, у периоду од 2013. године до 2023. године, смањен за приближно 1.340.

⁴ECSDA MEMBERS DATABASE (2022)
(<https://ecsd.eu/ecsd-members-database-2022>)

График бр. 5. Приказ тенденције смањења броја уписаних издавалаца финансијских инструмената периоду од 2011. године до 2023. године

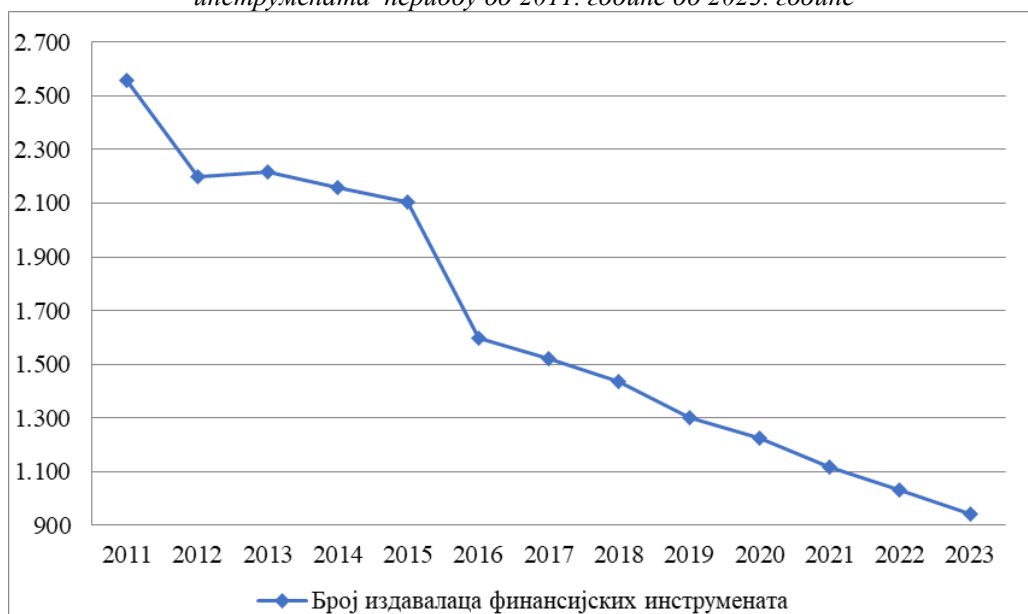
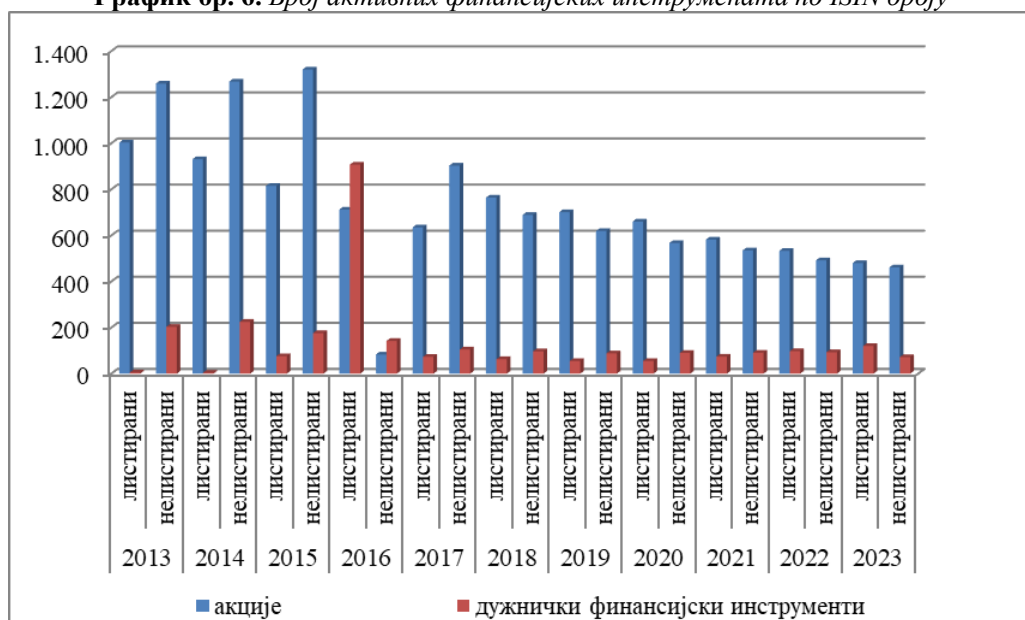

График бр. 6. Број активних финансијских инструмената по ISIN броју

У 2023. години, извршена су укупно 224 уписа емисија финансијских инструмената, и то:

- 43 уписа емисија акција, од чега 33 уписа емисија акција по основу повећања капитала акционарских друштава, а 10 уписа емисија акција по основу првог уписа;
- 152 уписа емисија дужничких хартија од вредности, од чега 141 уписа емисија дужничких хартија од вредности Републике Србије, 1 упис емисија благајничких записа НБС и 10 уписа емисија корпоративних обвезница;
- 29 уписа емисија права на стицање удела.

С друге стране, у 2023. години, укупно су исписане 162 емисије финансијских инструмената, од чега 96 емисија акција, по основу стечаја, ликвидације, промене правне форме акционарског друштва у друштво са ограниченом одговорношћу, статусне промене, 47 емисија права на стицање удела и 19 емисија дужничких хартија од вредности о року доспећа.

Тренд смањивања броја акционарских друштава се наставља у 2023. години, тако да су из регистра издвалаца који води Централни регистар, укупно исписана 93 акционарска друштва, и то:

- по основу промене правне форме укупно 42 акционарска друштва;
- по основу промене правне форме код продаје стечајног дужника укупно 10 акционарских друштава;
- по основу статусне промене укупно 4 акционарска друштва;
- по основу закљученог стечаја издаваоца укупно 22 акционарска друштва;
- по основу ликвидације издаваоца укупно 3 акционарска друштва;
- по основу принудне ликвидације издаваоца укупно 12 акционарских друштава.

КЛИРИНГ И САЛДИРАЊЕ ЗАКЉУЧЕНИХ ТРАНСАКЦИЈА

Централни регистар представља депозитарну институцију и клириншку кућу која својим члановима и њиховим клијентима обезбеђује сигурно регистровање финансијских инструмената, салдирање закључених послова са финансијским инструментима, односно врши клиринг и салдирање трансакција закључених на регулисаном и ван регулисаног тржишта.

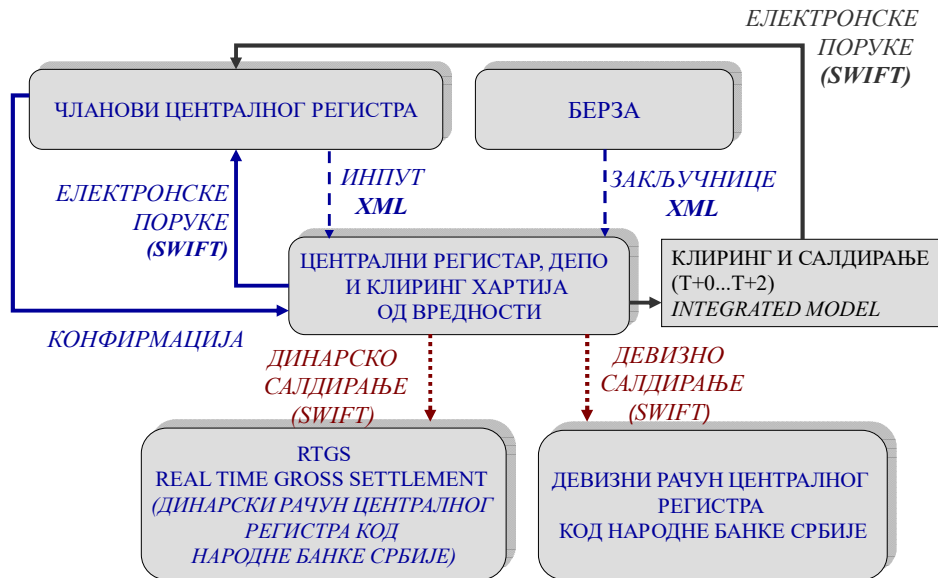
Систем салдирања финансијских инструмената је дизајниран на основу Препорука за систем салдирања финансијских инструмената (*Recommendations for Securities Settlement systems - Committee on Payment and Settlement Systems – CPSS; Technical Committee of the International Organization of Securities Commissions - IOSCO*).

На основу законских прописа, Народна банка Србије отвара и води новчане рачуне Централног регистра. Салдирање у домаћој валути се одвија преко новчаног рачуна Централног регистра који се води код Народне банке Србије у РТГС систему. Салдирање трансакција у иностраној валути, Централни регистар спроводи преко девизног рачуна код Народне банке Србије.

Централни регистар врши пренос финансијских инструмената са рачуна продавца на рачун купца истовремено са преносом новчаних средстава са рачуна купца на рачун продавца (*Delivery versus Payment – DVP*), који подразумева:

- салдирање трансакција закључених на регулисаном тржишту/МТП и ОЦ тржишту,
- истовремени пренос финансијских инструмената и новца,
- примену модела 2 салдирања према препорукама Банке за међународни систем салдирања (*BIS*) тј. салдирање финансијских инструмената на нивоу клијента и салдирање новчаних средстава на нивоу члана Централног регистра,
- вишеструко салдирање (**multiple settlement**),
- обављање салдирања у оквиру прописаног рока за салдирање (**settlement cycle**).

Слика бр. 3. Салдирање по DVP принципу

Поред салдирања по DVP принципу, Централни регистар врши пренос финансијских инструмената по основу плаћања другим финансијским инструментима (*Delivery versus Delivery – DVD*), пренос финансијских инструмената без плаћања (*Free of Payment – FOP*), као и пренос новчаних средстава по основу исплате дивиденде, главнице, ануитета и купона дужничких хартија од вредности, а у складу са Терминским планом рада Централног регистра.

За трансакције закључене на регулисаном тржишту/МТП-у, дужина циклуса салдирања је до два дана (T+0 до T+2), док се за трансакције закључене ван регулисаног тржишта/МТП салдирање извршава у реалном времену (*real-time*), или на дан назначен од стране члана односно клијента (T+0 до T+2). Салдирање трансакција по основу понуде за преузимање акција и понуде за стицање сопствених акција, врши се на дан унет у захтеву (T+1 до T+2).

У циљу усклађивања са одредбама регулативе Европске уније, којом се уређује пословање централних депозитара, почев од 01.01.2016. године, дужина циклуса салдирања за све финансијске инструменте сведена је на временски интервал до T+2.

Упоредни приказ са хронолошким подацима за:

- вредност салдираних трансакција акцијама, закључених на регулисаном тржишту/МТП и ван регулисаног тржишта /МТП акцијама, у периоду од 2011. године до 2023. године;
 - вредност примарног трговања динарским дужничким финансијским инструментима Републике Србије, у периоду од 2011. године до 2023. године;
 - вредност секундарног трговања динарским дужничким финансијским инструментима Републике Србије без репо трансакција, у периоду од 2011. године до 2023. године;
 - вредност примарног трговања девизним дужничким финансијским инструментима Републике Србије, у периоду од 2011. године до 2023. године;
 - вредност секундарног трговања девизним дужничким финансијским инструментима Републике Србије, у периоду од 2011. године до 2023. године;
 - вредност примарног трговања корпоративним обвезницама, у периоду од 2011. године до 2023. године;
 - вредност секундарног трговања корпоративним обвезницама, у периоду од 2011. године до 2023. године;
 - вредност репо трансакција, у периоду од 2011. године до 2023. године;
- приказани су на графицима број од 7 до 14, респективно.

График бр. 7. Вредност салдираних трансакција акцијама, закључених на регулисаном тржишту/МТП и ван регулисаног тржишта /МТП

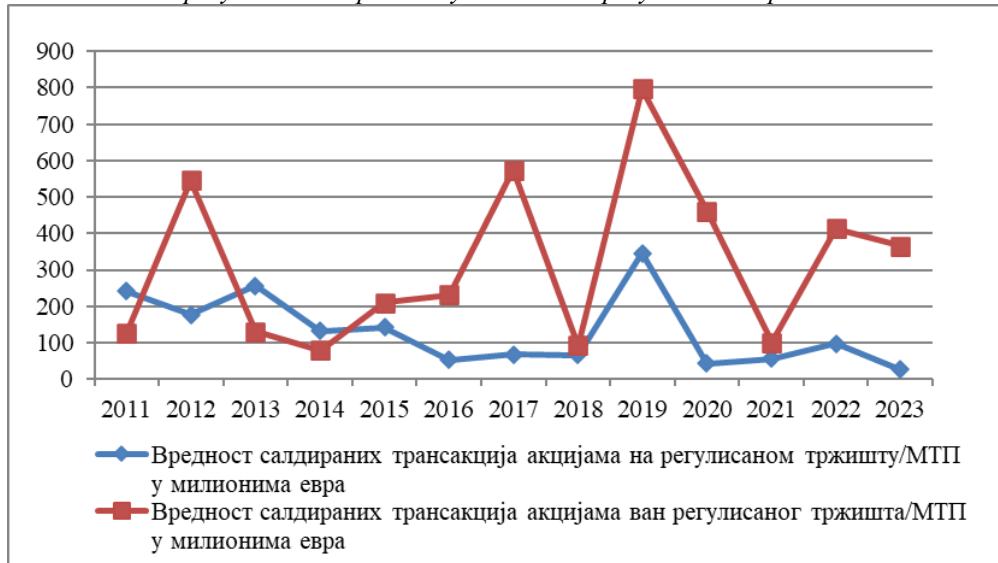

График бр. 8. Вредност примарног трговања динарским дужничким финансијским инструментима Републике Србије

График бр. 9. *Вредност секундарног трговања динарским дужничким финансијским инструментима Републике Србије без репо трансакција*

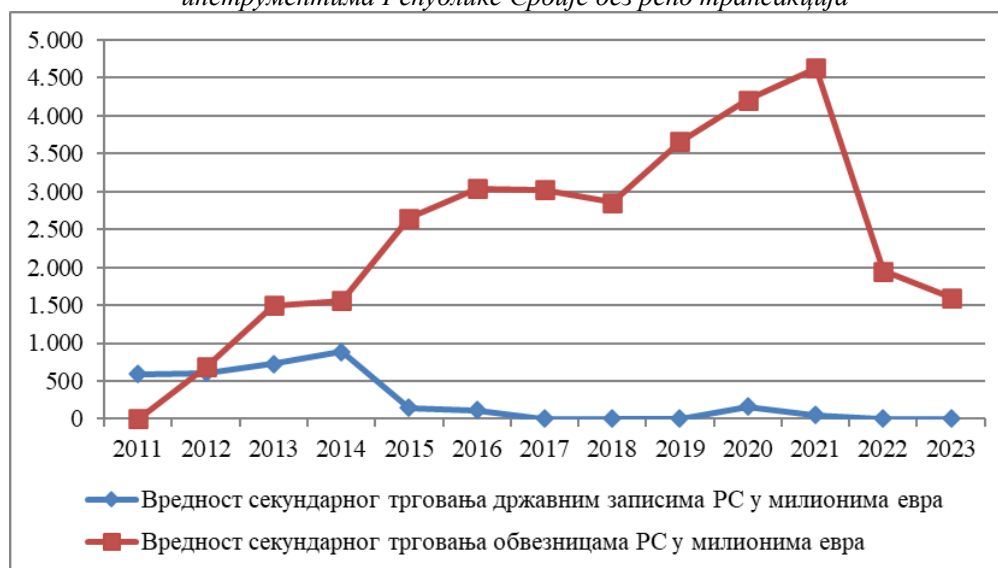

График бр. 10. *Вредност примарног трговања девизним дужничким финансијским инструментима Републике Србије*

График бр. 11. *Вредност секундарног трговања девизним дужничким финансијским инструментима Републике Србије*

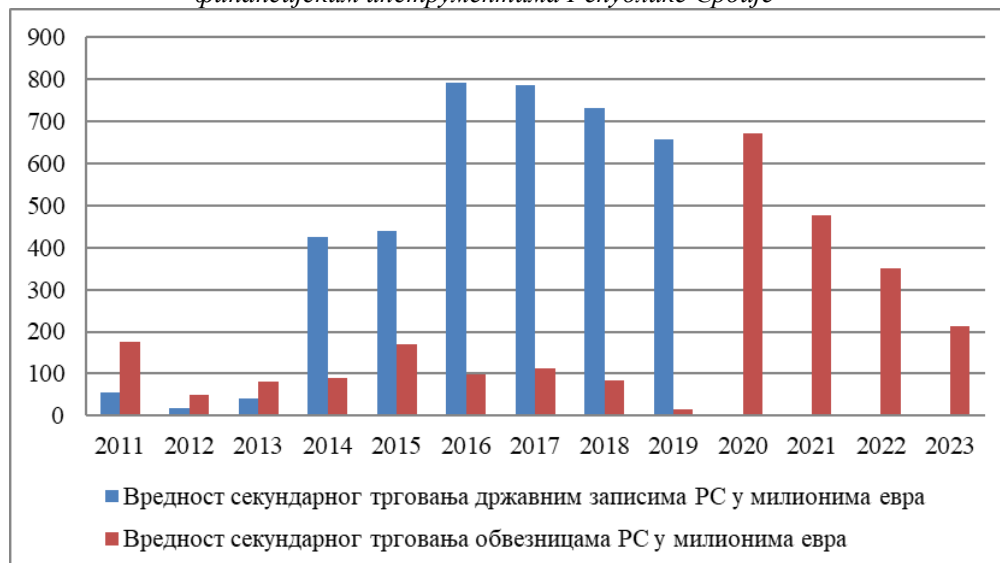

График бр. 12. *Вредност примарног трговања корпоративним обвезницама*

График бр. 13. *Вредност секундарног трговања корпоративним обвезницама*

График бр. 14. *Вредност репо трансакција*

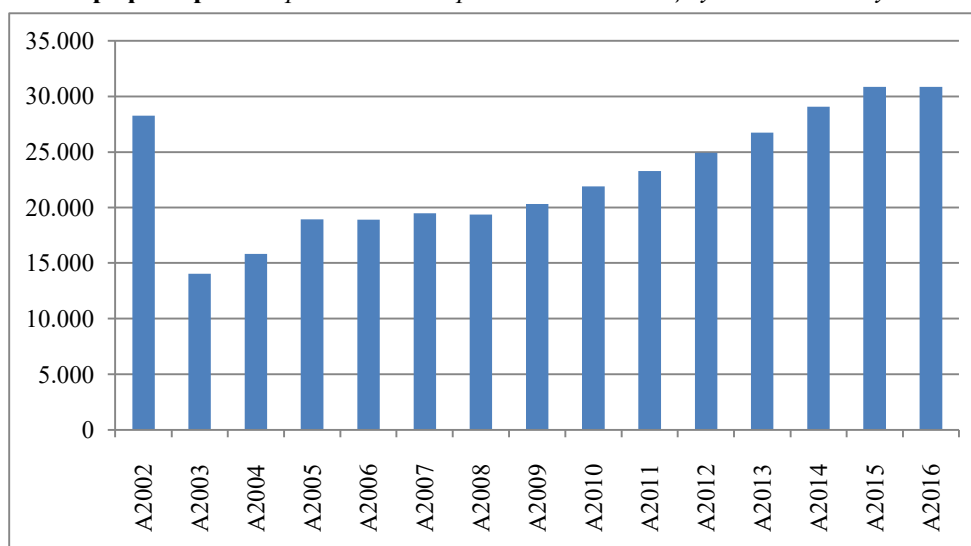

Конверзија обвезница девизне штедње грађана у 2023. години у ЕУР приказана је у табели бр. 7. и на графику бр. 15.

Табела бр. 7. Конверзија обвезница девизне штедње грађана у 2023. години у ЕУР

Серија обвезнице	Вредност конвертованих обвезница у 2023. години у ЕУР
Обвезнице РС серије А2002	28.256,00
Обвезнице РС серије А2003	14.048,00
Обвезнице РС серије А2004	15.815,00
Обвезнице РС серије А2005	18.920,00
Обвезнице РС серије А2006	18.898,00
Обвезнице РС серије А2007	19.494,00
Обвезнице РС серије А2008	19.358,00
Обвезнице РС серије А2009	20.307,00
Обвезнице РС серије А2010	21.909,00
Обвезнице РС серије А2011	23.295,00
Обвезнице РС серије А2012	24.922,00
Обвезнице РС серије А2013	26.743,00
Обвезнице РС серије А2014	29.072,00
Обвезнице РС серије А2015	30.849,00
Обвезнице РС серије А2016	30.849,00

График бр. 15. Вредност конвертованих обвезница у 2023. години у ЕУР

КОРПОРАТИВНЕ РАДЊЕ И ДОДАТНЕ УСЛУГЕ

Поред основних функција, Централни регистар пружа и све додатне (*non-core*) услуге, које се огледају у вршењу корпоративних радњи издаваоцима, спровођењу принудних откупа и права на продају финансијских инструмената, упису заложног права на финансијским инструментима, итд.

Сваки издавалац, чије акције су уписане у Централни регистар, закључио је уговор са једним од чланова Централног регистра. На основу закљученог уговора, члан Централног регистра постаје корпоративни агент свог клијента и подноси захтев Централном регистру за вршење корпоративних радњи у име свог клијента.

Корпоративне радње обухватају следеће послове:

- исплата дивиденде у акцијама и новцу,
- исплата купона, односно ануитета дужничких финансијских инструмената,
- исплата дужничких финансијских инструмената о року доспећа,
- обавештење о извршеној исплати дужничких финансијских инструмената, односно купона или ануитета,
- обавештење о неизвршеној исплати дужничких финансијских инструмената, односно купона или ануитета,
- обавештење о превременом откупу дужничких финансијских инструмената,
- обавештење о исплати дивиденде,
- објављивање позива за седницу скупштине акционара,
- обавештавање законитих ималаца акција о понуди за преузимање акција,
- обавештавање законитих ималаца акција о понуди за стицање сопствених акција,
- обавештавање законитих ималаца акција о понуди за отуђење сопствених акција,
- обавештење о стицању сопствених акција од несагласних акционара,
- обавештење о принудном откупу акција,
- обавештење о праву на продају акција,
- обавештење о придруживању акција државном пакету ради продаје тендерским путем,
- достављање јединствене евиденције акционара за потребе одржавања скупштине акционара, и у другим случајевима предвиђеним законом,
- друга обавештења на захтев члана.

Централни регистар обезбеђује информациону платформу за реализацију понуда за преузимање акција, које се објављују на основу решења Комисије за хартије од вредности о одобрењу понуде за преузимање. Током 2023. године реализовано је 13 понуда за преузимање акција.

Преко свог информационог система, Централни регистар реализује стицање/продају сопствених акција издаваоца по систему - *pro rata*, а у складу са Законом о привредним друштвима. На овај начин реализовано је 17 понуда за стицање сопствених акција издаваоца.

У 2023. години, Централни регистар је извршио смањење капитала код 20 акционарских друштава и то: сопствене акције поништене су код 13 акционарских друштава, акције у поседу акционара за 1 издаваоца, а смањење номиналне или рачуноводствене вредности извршено је код 6 акционарских друштава.

Током 2023. године, Централни регистар је извршио обрачун и исплату дивиденде у износу од 49,8 милиона евра (за 7 издавалаца).

С обзиром на велики број акционара за које је извршена исплата дивиденде, посебно истичемо следеће исплате дивиденде за бесплатне акције:

За издаваоца НИС а.д. Нови Сад:

- 24.08.2023. године, исплата дивиденде за 2.050.447 акционара, у укупном нето износу 2.885.687.934,00 динара.

За издаваоца ТЕЛЕКОМ СРБИЈА а.д. Београд:

- 27.12.2023. године, исплата дивиденде за 4.761.761 акционара, у укупном нето износу 1.562.924.989,08 динара.

Извршена је исплата купона/ануитета за дужничке финансијске инструменте у износу преко 459,98 милиона евра и исплата главнице за дужничке финансијске инструменте у износу преко 3,29 милијарди евра.

У 2023. години, Централни регистар је израдио и издао 532 јединствене евиденције акционара у складу са захтевима издавалаца за издавање јединствене евиденције акционара, као и исправку матичних бројева, односно књиге акционара за 121 клијента.

Централни регистар је током 2023. године пружио и додатне услуге у вези са уписом, активирањем и брисањем заложног права, уписом и брисањем забране располагања финансијским инструментима, доношењем решења о принудном откупу, извршавањем судских одлука, преносом власништва по основу наслеђа и правног следбеништва, итд.

С аспекта извештавања и доставе података о власништву на финансијским инструментима, Централни регистар је у 2023. години обрадио укупно 14.010 захтева и то:

- 8.376 захтева достављених од стране јавних извршитеља;
- 2.534 захтева достављених од стране законитих ималаца;
- 838 захтева достављених од стране јавних бележника;
- 791 захтев достављен од стране основних и привредних судова;
- 739 захтева достављених од стране надлежних органа (Комисија за хартије од вредности, МУП, Пореска управа, Државно правобранилаштво, Тужилаштво, стечајни управници);
- 689 захтева достављених од стране адвоката;
- 43 захтева достављених од стране чланова Централног регистра.

На средства уплаћена у Гарантни фонд Централног регистра и на девизна средства уплаћена по основу послова са финансијским инструментима, Централни регистар обрачунава, наплаћује и плаћа камату члановима Централног регистра, у складу са одлуком Народне банке Србије којом се уређује обрачун, наплата и плаћање камате на девизна средства Централног регистра код Народне банке Србије. У 2023. години извршен је обрачун и књижење камате члановима Централног регистра у складу са обрачуном камате на девизна средства Централног регистра, по евиденцији Народне банке Србије, у укупном износу од 667.377,98 евра.

ЧЛАНОВИ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

Послове из своје надлежности Централни регистар обавља за чланове Централног регистра који могу бити Република Србија, Народна банка Србије, инвестициона друштва, кредитне институције, организатори тржишта, регулисано тржиште, друштва за управљање фондовима, инострана правна лица која обављају послове клиринга и салдирања, односно регистрације финансијских инструмената или друга лица ако испуњавају услове чланства прописане актима Централног регистра.

Централни регистар обавља послове из своје надлежности електронски – разменом порука и података са својим члановима, на основу уговора којим се уређују међусобна права и обавезе.

На дан 31.12.2023. године, Централни регистар је имао 33 члана: Република Србија, Народна банка Србије, 18 банака и 13 брокерско-дилерских друштава.

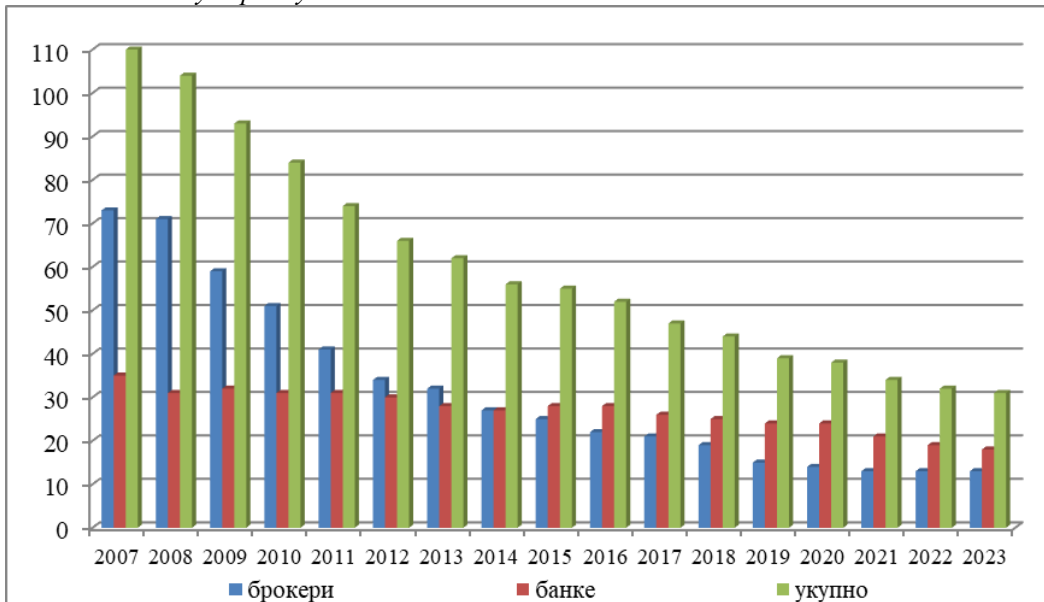
Од укупно 18 банака – чланова Централног регистра, 8 банака су банке са дозволом Комисије за хартије од вредности за обављање инвестиционих делатности, а 10 банака не поседују ову дозволу.

У 2023. години је донета одлука о престанку чланства за члана „RBA banka“ а.д. Нови Сад и члана АБЦ Брокер а.д. Београд .

За члана АИК банка а.д. Београд извршен је пренос клијената на БДД „MV Investments“ а.д. Београд из разлога престанка обављања послова овлашћене банке, односно ради усклађивања са одредбама новог Закона о тржишту капитала.

У чланство је примљено ново брокерско-дилерско друштво БДД „ TRADEWIN24“ ад Београд.

График бр. 16. Тенденција смањења броја чланова Централног регистра у периоду од 2007. године до 2023. године

Укупан број чланова Централног регистра (без Републике Србије и Народне банке Србије) је у периоду од 2007. године до 2023. године смањен са 110 на 31.

ПРЕГЛЕД ЧЛАНОВА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

Табела бр. 8. *Преглед банака-чланова Централног регистра у 2023. години*

Бр.	Назив
1.	ADDIKO BANK AD BEOGRAD
2.	ADRIATIC BANK AD BEOGRAD
3.	AIK BANKA AD BEOGRAD
4.	ALTA BANKA AD BEOGRAD
5.	API BANK AD BEOGRAD
6.	BANCA INTESA AD BEOGRAD
7.	BANKA POŠTANSKA ŠTEDIONICA AD
8.	ERSTE BANK AD NOVI SAD
9.	EUROBANK DIREKTNA AD
10.	HALKBANK AD BEOGRAD
11.	MIRABANK AD
12.	MOBI BANKA AD
13.	NLB KOMERCIJALNA BANKA AD
14.	OTP BANKA SRBIJA
15.	PROCREDIT BANK AD BEOGRAD
16.	RAIFFEISEN BANKA AD
17.	SRPSKA BANKA AD BEOGRAD
18.	UNICREDIT BANK SRBIJA AD

Табела бр. 9. *Преглед брокерско-дилерских друштава-чланова Централног регистра у 2023. години*

Бр.	Назив
1.	BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD
2.	BDD TRADEWIN 24 AD BEOGRAD
3.	CONVEST A.D. NOVI SAD
4.	DUNAV STOCKBROKER AD BEOGRAD
5.	EURO FINEKS BROKER AD
6.	ILIRIKA INVESTMENTS AD
7.	INTERCITY BROKER AD
8.	MEDIOLANUM INVEST AD
9.	MOMENTUM SECURITIES AD N.SAD
10.	PRUDENCE CAPITAL A.D. BEOGRAD
11.	TANDEM FINANCIAL A.D. NOVI SAD
12.	TESLA CAPITAL A.D. BEOGRAD
13.	TEZORO BROKER AD

УЧЕШЋЕ ЧЛАНОВА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА У САЛДИРАЊУ

Учешће чланова Централног регистра у салдирању трансакција финансијским инструментима у 2023. години, према вредности промета и броју закључених трансакција за:

- трговање акцијама на регулисаном тржишту/МТП-депозитари купца;
- трговање акцијама на регулисаном тржишту/МТП-депозитари продавца;
- преузимање акција-депозитари купца;
- преузимање акција-депозитари продавца;
- промет акцијама на ОТП тржишту (осим преузимања акција)-депозитари купца;
- промет акцијама на ОТП тржишту (осим преузимања акција)-депозитари продавца;
- примарно трговање динарским финансијским инструментима Републике Србије-депозитари купца;
- примарно трговање динарским финансијским инструментима Републике Србије-депозитари продавца;
- секундарно трговање динарским финансијским инструментима Републике Србије-депозитари купца;
- секундарно трговање динарским финансијским инструментима Републике Србије-депозитари продавца;
- примарно трговање девизним финансијским инструментима Републике Србије-депозитари купца;
- примарно трговање девизним финансијским инструментима Републике Србије-депозитари продавца;
- секундарно трговање девизним финансијским инструментима Републике Србије (осим обвезница девизне штедње грађана)-депозитари купца;
- секундарно трговање девизним финансијским инструментима Републике Србије (осим обвезница девизне штедње грађана)-депозитари продавца;
- РЕПО трговање динарским финансијским инструментима-депозитари купца;
- РЕПО трговање динарским финансијским инструментима-депозитари продавца;
- РЕПО трговање девизним финансијским инструментима-депозитари купца;
- РЕПО трговање девизним финансијским инструментима-депозитари продавца;

приказани су у табелама број од 10 до 27, респективно.

Табела бр. 10. *Трговање акцијама на регулисаном тржишту/МТП - депозитари купца*

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у РСД	Број транс.	Процент
1	OTP BANKA SRBIJA	803.734.649,00	4.839	25,94
2	TESLA CAPITAL AD BEOGRAD	676.455.752,00	2.380	21,83
3	NLB KOMERCIJALNA BANKA AD	535.945.003,00	4.730	17,29
4	BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	287.885.465,00	508	9,29
5	ERSTE BANK AD NOVI SAD	179.497.419,00	996	5,79
6	MOMENTUM SECURITIES AD N.SAD	161.806.901,00	263	5,22
7	BANCA INTESA AD BEOGRAD	132.047.740,00	955	4,26
8	CONVEST AD NOVI SAD	110.419.400,00	1	3,56
9	TEZORO BROKER AD	83.603.150,00	384	2,70
10	RAIFFEISEN BANKA AD	34.699.845,00	465	1,12
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		3.099.020.200,00	16.138	100,00

Табела бр. 11. *Трговање акцијама на регулисаном тржишту/МТП - депозитари продаваца*

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у РСД	Број транс.	Процент
1	OTP BANKA SRBIJA	677.013.759,00	2.270	21,85
2	TESLA CAPITAL AD BEOGRAD	427.037.321,00	717	13,78
3	NLB KOMERCIJALNA BANKA AD	383.386.234,00	2.588	12,37
4	UNICREDIT BANK SRBIJA A.D.	327.911.765,00	410	10,58
5	RAIFFEISEN BANKA AD	276.089.232,00	278	8,91
6	BANCA INTESA AD BEOGRAD	273.333.057,00	876	8,82
7	BPŠ BANKA A.D. BEOGRAD	218.351.609,00	7.766	7,05
8	BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	187.924.943,00	294	6,06
9	ERSTE BANK AD NOVI SAD	154.826.846,00	391	5,00
10	MOMENTUM SECURITIES AD N.SAD	102.583.640,00	110	3,31
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		3.099.020.200,00	16.138	100,00

Табела бр. 12. *Преузимање акција - депозитари купца*

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у РСД	Број транс.	Процент
1	BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	275.555.643,90	51	30,83
2	UNICREDIT BANK SRBIJA AD	189.463.790,00	104	21,20
3	BANCA INTESA AD BEOGRAD	159.397.074,00	383	17,84
4	NLB KOMERCIJALNA BANKA AD	94.435.888,85	1199	10,57
5	ERSTE BANK AD NOVI SAD	91.469.420,00	26	10,24
6	TESLA CAPITAL AD BEOGRAD	76.766.580,00	57	8,59
7	CONVEST A.D. NOVI SAD	2.567.500,00	67	0,29
8	TANDEM FINANCIAL AD NOVI SAD	2.279.200,00	24	0,26
9	OTP BANKA SRBIJA	1.678.650,00	19	0,19
10	BPŠ BANKA AD BEOGRAD	60.000,00	1	0,01
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		893.673.746,75	1.931	100,00

Табела бр. 13. *Преузимање акција - депозитари продаваца*

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у РСД	Број транс.	Процент
1	BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	213.682.435,45	38,00	23,91
2	REPUBLIKA SRBIJA	179.084.731,00	3,00	20,04
3	TESLA CAPITAL A.D. BEOGRAD	160.920.519,25	195,00	18,01
4	OTP BANKA SRBIJA	86.260.064,05	87,00	9,65
5	MOMENTUM SECURITIES AD N.SAD	74.609.136,45	8,00	8,35
6	BPŠ BANKA AD BEOGRAD	56.861.414,05	529,00	6,36
7	CONVEST A.D. NOVI SAD	45.624.381,50	658,00	5,11
8	BANCA INTESA AD BEOGRAD	39.154.308,90	254,00	4,38
9	NLB KOMERCIJALNA BANKA AD	16.006.487,65	47,00	1,79
10	ERSTE BANK AD NOVI SAD	11.990.066,45	57,00	1,34
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		893.673.746,75	1.931	100,00

Табела бр. 14. Промет акцијама на ОТЦ тржишту (осим преузимања акција) - депозитари купца

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у РСД	Број транс.	Процент
1	AIK BANKA AD BEOGRAD	33.053.174.117,00	4	78,87
2	BPŠ BANKA AD BEOGRAD	4.486.852.269,05	98	10,71
3	REPUBLIKA SRBIJA	2.128.231.933,41	28	5,08
4	TESLA CAPITAL AD BEOGRAD	744.973.816,85	1.443	1,78
5	NLB KOMERCIJALNA BANKA AD	438.722.590,26	343	1,05
6	BANCA INTESA AD BEOGRAD	356.494.353,86	681	0,85
7	BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	328.492.216,40	1.182	0,78
8	OTP BANKA SRBIJA	104.345.262,36	17	0,25
9	TANDEM FINANCIAL AD NOVI SAD	89.702.681,24	59	0,21
10	CONVEST AD NOVI SAD	53.419.031,50	691	0,13
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		41.910.335.824,25	4.691	100,00

Табела бр. 15. Промет акцијама на ОТЦ тржишту (осим преузимања акција) - депозитари продавца

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у РСД	Број транс.	Процент
1	EUROBANK DIREKTNA AD	33.082.143.655,44	9	78,94
2	BPŠ BANKA AD BEOGRAD	4.515.520.971,33	104	10,77
3	TESLA CAPITAL AD BEOGRAD	2.652.262.314,88	1.753	6,33
4	NLB KOMERCIJALNA BANKA AD	440.295.533,52	211	1,05
5	BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	292.955.216,24	203	0,70
6	OTP BANKA SRBIJA	173.591.530,89	105	0,41
7	BANCA INTESA AD BEOGRAD	138.414.128,64	42	0,33
8	REPUBLIKA SRBIJA	84.880.535,28	11	0,20
9	PRUDENCE CAPITAL AD BEOGRAD	82.072.760,69	159	0,20
10	UNICREDIT BANK SRBIJA AD	61.401.214,22	20	0,15
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		41.910.335.824,25	4.691	100,00

Табела бр. 16. Примарно трговање динарским финансијским инструментима Републике Србије - депозитари купца

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у РСД	Број транс.	Процент
1	RAIFFEISEN BANKA AD	38.154.203.531,20	50	18,58
2	UNICREDIT BANK SRBIJA AD	35.070.404.949,84	45	17,07
3	BPŠ BANKA AD BEOGRAD	32.653.443.039,26	25	15,90
4	BANCA INTESA AD BEOGRAD	27.936.303.900,00	4	13,60
5	OTP BANKA SRBIJA	19.623.427.434,28	52	9,55
6	ERSTE BANK AD NOVI SAD	16.377.581.608,43	31	7,97
7	NLB KOMERCIJALNA BANKA AD	12.557.193.341,00	9	6,11
8	DUNAV STOCKBROKER AD BEOGRAD	10.824.589.573,84	17	5,27
9	AIK BANKA AD BEOGRAD	2.851.086.804,67	2	1,39
10	BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	2.810.169.000,00	3	1,37
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		205.393.580.969,72	255	100,00

Табела бр. 17. *Примарно трговање динарским финансијским инструментима Републике Србије - депозитари продавца*

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у РСД	Број транс.	Процент
1	REPUBLIKA SRBIJA	205.393.580.969,72	255	100,00
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		205.393.580.969,72	255	100,00

Табела бр. 18. *Секундарно трговање динарским финансијским инструментима Републике Србије - депозитари купца*

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у РСД	Број транс.	Процент
1	UNICREDIT BANK SRBIJA AD	97.492.256.134,21	904	56,43
2	ERSTE BANK AD NOVI SAD	33.473.115.991,71	179	19,37
3	RAIFFEISEN BANKA AD	20.726.711.518,22	120	12,00
4	NLB KOMERCIJALNA BANKA AD	6.292.649.023,26	11	3,64
5	BANCA INTESA AD BEOGRAD	5.054.475.296,05	9	2,93
6	OTP BANKA SRBIJA	3.585.027.210,47	23	2,07
7	BPŠ BANKA AD BEOGRAD	2.702.698.897,95	5	1,56
8	AIK BANKA AD BEOGRAD	2.127.550.591,68	2	1,23
9	SRPSKA BANKA AD BEOGRAD	1.321.707.632,20	5	0,76
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		172.776.192.295,75	1.258	100,00

Табела бр. 19. *Секундарно трговање динарским финансијским инструментима Републике Србије - депозитари продавца*

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у РСД	Број транс.	Процент
1	UNICREDIT BANK SRBIJA AD	109.226.840.439,64	995	63,22
2	ERSTE BANK AD NOVI SAD	32.143.522.241,03	115	18,6
3	RAIFFEISEN BANKA AD	19.186.960.220,00	116	11,11
4	OTP BANKA SRBIJA	7.115.045.088,47	24	4,12
5	NLB KOMERCIJALNA BANKA AD	3.734.760.395,75	6	2,16
6	AIK BANKA AD BEOGRAD	1.368.049.522,86	1	0,79
7	ADDIKO BANK AD BEOGRAD	1.014.388,00	1	0
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		172.776.192.295,75	1.258	100,00

Табела бр. 20. *Примарно трговање девизним финансијским инструментима Републике Србије - депозитари купца*

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у ЕУР	Број транс.	Процент
1	BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	20.500.000,00	3	54,62
2	BPŠ BANKA AD BEOGRAD	15.000.000,00	1	39,97
3	NLB KOMERCIJALNA BANKA AD	2.030.000,00	2	5,41
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		37.530.000,00	6	100,00

Табела бр. 21. *Примарно трговање девизним финансијским инструментима Републике Србије*
- депозитари продавца

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у ЕУР	Број транс.	Процент
1	REPUBLIKA SRBIJA	37.530.000,00	6	100,00
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		37.530.000,00	6	100,00

Табела бр. 22. *Секундарно трговање девизним финансијским инструментима Републике Србије*
- депозитари купца

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у ЕУР	Број транс.	Процент
1	MEDIOLANUM INVEST AD	146.289.014,55	101	78,41
2	RAIFFEISEN BANKA AD	11.353.569,08	3	6,09
3	UNICREDIT BANK SRBIJA A.D.	10.556.678,48	15	5,66
4	ERSTE BANK AD NOVI SAD	7.454.362,57	138	4
5	SRPSKA BANKA AD BEOGRAD	5.144.650,00	1	2,76
6	BPŠ BANKA AD BEOGRAD	4.808.564,00	2	2,58
7	OTP BANKA SRBIJA	961.675,79	1	0,52
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		186.568.514,47	261	100,00

Табела бр. 23. *Секундарно трговање девизним финансијским инструментима Републике Србије*
- депозитари продавца

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у ЕУР	Број транс.	Процент
1	MEDIOLANUM INVEST AD	145.826.681,00	97	78,16
2	RAIFFEISEN BANKA AD	24.500.508,42	8	13,13
3	ERSTE BANK AD NOVI SAD	7.910.196,51	138	4,24
4	UNICREDIT BANK SRBIJA A.D.	7.826.382,26	17	4,19
5	NLB KOMERCIJALNA BANKA AD	504.746,28	1	0,27
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		186.568.514,47	261	100,00

Табела бр. 24. *РЕПО трговање финансијским инструментима салдирано у динарима*
- депозитари купца

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у РСД	Број транс.	Процент
1	AIK BANKA AD BEOGRAD	3.097.526.570.000,01	53,00	16,08
2	BANCA INTESA AD BEOGRAD	2.719.532.570.000,00	52,00	14,12
3	UNICREDIT BANK SRBIJA AD	2.554.057.629.999,96	55,00	13,26
4	BPŠ BANKA AD BEOGRAD	1.896.249.999.999,98	52,00	9,85
5	OTP BANKA SRBIJA	1.890.000.000.000,00	51,00	9,81
6	RAIFFEISEN BANKA AD	1.820.784.740.000,00	51,00	9,45
7	NLB KOMERCIJALNA BANKA AD	1.537.073.450.000,00	52,00	7,98
8	ERSTE BANK AD NOVI SAD	917.786.930.000,00	51,00	4,77
9	EUROBANK DIREKTNA AD	917.410.390.000,00	51,00	4,76
10	PROCREDIT BANK AD BEOGRAD	631.678.430.000,00	51,00	3,28
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		19.260.099.999.999,90	875	100,00

Табела бр. 25. РЕПО трговање финансијским инструментима салдирано у динарима
- депозитари продавца

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у РСД	Број транс.	Процент
1	NARODNA BANKA SRBIJE	19.252.900.000.000,00	870,00	99,96
2	AIK BANKA AD BEOGRAD	3.099.999.999,89	1,00	0,02
3	NLB KOMERCIJALNA BANKA AD	3.000.000.000,07	1,00	0,02
4	UNICREDIT BANK SRBIJA AD	999.999.999,99	2,00	0,01
5	RAIFFEISEN BANKA AD	100.000.000,00	1,00	0
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		19.260.099.999.999,90	875	100,00

Табела бр. 26. РЕПО трговање финансијским инструментима салдирано у ЕУР
- депозитари купца

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у ЕУР	Број транс.	Процент
1	AIK BANKA AD BEOGRAD	36.452.289,80	48	90,31
2	EUROBANK DIREKTNA AD	2.369.894,47	3	5,87
3	UNICREDIT BANK SRBIJA AD	1.000.000,00	1	2,48
4	MEDIOLANUM INVEST AD	539.779,35	1	1,34
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		40.361.963,62	53	100,00

Табела бр. 27. РЕПО трговање финансијским инструментима салдирано у ЕУР
- депозитари продавца

Ред бр	Члан Централног регистра	Вредност промета у ЕУР	Број транс.	Процент
1	MEDIOLANUM INVEST AD	30.051.233,65	37	74,45
2	UNICREDIT BANK SRBIJA AD	9.310.729,97	15	23,07
3	ERSTE BANK AD NOVI SAD	1.000.000,00	1	2,48
УКУПНО СВИ ЧЛАНОВИ		40.361.963,62	53	100,00

КОНТРОЛА ЧЛАНОВА ОД СТРАНЕ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

У циљу заштите учесника на финансијском тржишту, Централни регистар на основу законских овлашћења, врши контролу рада својих чланова у делу који се односи на обављање послова са Централним регистром.

Током 2023. године, извршена је контрола 30 чланова Централног регистра, у складу са усвојеним годишњим планом контрола за 2023. годину. У складу са Правилима пословања Централног регистра, контрола пословања 30 чланова обављена је као документарна контрола на основу документације достављене од стране чланова Централног регистра. Извештаји о извршеној контроли достављени су Комисији за хартије од вредности, као надзорном органу.

У процесу контроле пословања чланова са Централним регистром нису утврђене неправилности у раду код члана које представљају повреду одредаба Закона о тржишту капитала ("Сл. гласник РС", бр. 31/2011, 112/2015, 108/2016, 9/2020 и 153/2020) и акта Централног регистра.

ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНА ТЕХНОЛОГИЈА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

С обзиром да Централни регистар представља једну од најважнијих финансијских институција у земљи, која располаже изузетно поверљивим подацима о финансијским инструментима и законитим имаоцима финансијских инструмената, и која у реалном времену региструје све промене тих података, у обавези је да осигура максималну заштиту и безбедност података свог информационог система. Имајући ово у виду, Централни регистар је:

- дизајнирао и применио мере заштите од злонамерног приступа свом ИТ систему, као и надгледање примењених мера, у циљу осигуравања интегритета, поверљивости и расположивости информационих ресурса;
- планирао и применио мере мрежне заштите у циљу осигуравања интегритета, поверљивости, расположивости и ауторизованог коришћења података који су предмет преноса;
- планирао и применио мере заштите од неповољних догађања из непосредне околине ИТ система;
- планирао и применио мере заштите од физичког приступа ресурсима ИТ система.

Корисници информационог система Централног регистра су запослени Централног регистра, чланови Централног регистра и државни органи.

Чланови Централног регистра имају приступ само оним подацима Централног регистра, који се односе на њихове клијенте. Ауторизација приступа чланова Централног регистра се врши путем „*smart*“ картица са криптокључевима које издаје Централни регистар.

За потребе оптимизације рада корисника услуга Централног регистра, а у складу са међународним стандардима, у току је развој новог апликативног софтвера који ће заменити постојећи, интерно развијени апликативни софтвер у оквиру информационог система.

Клијентска апликација ће бити израђена по узору на стандард „*business no захтеву*“, тј, „*client oriented*“ и омогућаваће флексибилност у удовољавању захтевима корисника, као и „*user friendly*“ приступ сервисима Централног регистра.

С обзиром на суштински значај функционисања ИТ система, Централни регистар је током 2023. године спровео следеће значајне активности у области развоја и унапређења функционалности и ефективности ИТ система, а у циљу смањења ризика пословања Централног регистра:

- настављен је рад на изради и имплементацији интегралног информационог система (ИИС) Централног регистра;
- завршене су прве две фазе пројекта ИИС: планирање и припрема и анализа;
- у току је интензиван рад на трећој фази пројекта ИИС, развој и имплементација и убрзо прелазак у фазу корисничког тестирања;
- развој Аукцијске платформе за Управу за јавни дуг је финализиран, платформа је успешно прешла у фазу продукционог рада;
- реализоване су јавне набавке „одржавање система“ и „одржавање мреже“, у циљу обезбеђења континуитета пословања и повећања степена безбедности система и података;
- настављена је сарадња са *Euroclear Bank*, ради повезивања са овом институцијом. Урађена су програмска решења за рад са SWIFT порукама, а затим и тестирања размена порука и програмских решења за рад са истим, са *Euroclear Bank*.

Централни регистар има три удаљене локације на којима се врши континуирани *back-up* базе података и софтверских апликација Централног регистра. У складу са Процедуром за *back-up* података, Централни регистар врши периодично тестирање *back-up* података са хард диска.

Централни регистар континуирано ради на усавршавању постојећих и дизајнирању нових услуга које нуди својим члановима и клијентима, као и унапређењу и оптимизацији информационо-комуникационе технологије, у складу са међународним стандардима.

ЈАВНО ОБЈАВЉИВАЊЕ ПОДАТАКА У ВЕЗИ СА ФИНАНСИЈСКИМ ИНСТРУМЕНТИМА

Централни регистар је на својој интернет страници, у складу са законом који регулише тржиште капитала, учинио јавно доступним следеће податке, које свакодневно ажурира:

- податке о издавању, замени и брисању финансијских инструмената;
- податке о корпоративним активностима које Централни регистар обавља у вези са финансијским инструментима;
- податке о акционарима из регистра који води, укључујући износе и проценат класе финансијског инструмента у укупном обиму тог инструмента, са стањем на претходни дан. У складу са законом који регулише заштиту података о личности, лични подаци за физичка лица се не објављују јавно,
- податке о заложном праву на финансијским инструментима у оквиру Регистра заложног права који води Централни регистар у складу са Законом о тржишту капитала.

У оквиру опције *Упутства* на интернет страници дата су детаљна упутства:

- за чланство у ЦРХоВ;
- за приступ аукцијској платформи;
- за доставу података на захтев законитих ималаца или лица која докажу свој законски интерес за доставу података о стању и променама на рачуну финансијских инструмената;
- за уговорну залогу;
- за доставу података на захтев јавних извршитеља за потребе уписа и брисања заложног права и забране располагања на финансијским инструментима, као и продаје заложених финансијских инструмената;
- за пренос финансијских инструмената са привременог власничког рачуна клијента отвореног у ЦРХоВ.

У складу са начелима која су прописана Законом о заштити података о личности ("Сл. гласник РС", бр. 87/2018), а која се односе на обраду личних података, на интернет страници у опцији *Заштита података о личности* јавно је објављено Обавештење физичким лицима о обради личних података у Централном регистру, депоу и клирингу хартија од вредности.

Интернет презентација Централног регистра има следеће карактеристике:

- омогућава лако кретање и проналажење одређених података;
- кориснику пружа могућност различитих критеријума претраге;
- представља резултат савремених технолошких решења;
- интернет страницу Централног регистра самостално креирају и одржавају запослени у ИТ сектору.

Централни регистар врши редовно ажурирање податка на интернет страници о издавању, замени и брисању финансијских инструмената, података о корпоративним активностима издавалаца, власничкој структури издавалаца, извод из јединствене евиденције акционара и других података у складу са важећом законском регулативом, на дневном нивоу.

Слика бр. 4. Изглед интернет стране Централног регистра

Centralni registar

depo i kliring hartija od vrednosti

Početna strana

- Pravila korišćenja internet stranice Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti
- Uputstvo za podešavanje internet pretraživača
- COVID - 19
- O nama
- Misija i vizija
- Pravna regulativa
- Članovi CR HoV
- Aktivni FI registrovani u CR HoV
- Statistika vlasništva akcionarskih društava
- Registar zaloga
- Statistika vlasništva a.d. čije su akcije dodeljene u skladu sa Zakonom o pravu na besplatne akcije
- Statistika vlasništva registrovanih a.d. - zbirni pregled
- Statistički pregledi
 - Upisani izdavaoci
 - Ponude za preuzimanje akcija

Statistički prikaz vlasništva registrovanih AD u Centralnom registru, depou i kliring hartija od vrednosti-Zbirni pregled

Struktura vlasništva

Akcije u vlasništvu fizičkih lica <5%	Akcije u vlasništvu fizičkih lica >5%	Akcije u vlasništvu pravnih lica	Društveni kapital	Akcionarski i PIO fond	Zbirni odnosno kastodi računi	Ostali
14 %	1 %	82 %	0 %	1 %	1 %	1 %

- Akcije u vlasništvu fizičkih lica <5%
- Akcije u vlasništvu fizičkih lica >5%
- Akcije u vlasništvu pravnih lica
- Društveni kapital
- Akcionarski i PIO fond
- Zbirni odnosno kastodi računi
- Ostali

Obaveštenja

1 - 10 od 13287 << Nazad | Napred

Obaveštenja na dan 29. feb 2024.

- Obaveštenje o održavanju Skupštine akcionara izdavaoca TEHNOHEMIJA AD SREMSKA MITROVICA
- Obaveštenje o održavanju Skupštine akcionara izdavaoca ERSTE BANK AD NOVI SAD
- VIII emisija korporativnih obveznica izdavaoca „M.I. FINANCE“ d.o.o. ŠABAC
- Obaveštenie o održavanju Skupštine akcionara izdavaoca Nedeline novine a.d. Bačka Palanka

I Поступак редовног непосредног надзора од стране Комисије за хартије од вредности

У складу са Законом о тржишту капитала, Комисија за хартије од вредности врши надзор над пословањем Централног регистра.

Надлежности и овлашћења Комисије за хартије од вредности у вези са надзором над Централним регистром огледају се у праћењу да ли Централни регистар послује на законит и професионалан начин који унапређује интегритет тржишта капитала у Републици Србији, укључујући законито и ефикасно вршење клиринга, салдирања и регистравања финансијских инструмената. Надзор Комисије за хартије од вредности над Централним регистром заснива се на начелу надзора заснованом на процени ризика, који подразумева непосредну контролу и континуирани надзор области пословања Централног регистра, које представљају највећи системски ризик у смислу обима и врсте трансакција и послова.

Током 2023. године, Комисија за хартије од вредности је спроводила континуирани надзор над пословањем Централног регистра у складу са Правилником о надзору који спроводи Комисија за хартије од вредности ("Сл. гласник РС", број 143 од 29.12.2022.).

Дана 20.05.2021. године, Комисија за хартије од вредности је, налогом бр. 3/1-103-1865/1-21, покренула редован непосредан надзор над пословањем Централног регистра у вези са применом Закона о тржишту капитала. Налогом Комисије за хартије од вредности од 03.10.2022. године продужен је рок за извршење надзора још 90 дана од дана достављања овог налога. Решењем Комисије за хартије од вредности, дел. бр. 3/1-103-1865/10-21 од 02.03.2023. године, утврђено је да Централни регистар није обезбедио све услове за несметано пословање, те је Централном регистру наложено да:

- у року од 12 месеци од дана пријема решења обезбеди секундарни рачунарски систем на удаљеној локацији и повезан на другу електричну мрежу;
- у року од шест месеци од дана пријема решења обезбеди спровођење интерне ревизије односно распореди на радно место интерног ревизора лице које испуњава законом прописане услове;
- на сваких 60 дана извештава Комисију за хартије од вредности о предузетим мерама и о планираним активностима за наредни период у смислу поступања по овим налозима.

Како је Централном регистру, након више ургенција, дана 14.06.2023. године достављен одговарајући акт Министарства финансија којим је одређен ментор у циљу спровођења обуке једног запосленог Централног регистра за полагање испита за овлашћеног интерног ревизора у јавном сектору, Централни регистар је Комисији за хартије од вредности упутио молбу за продужење рока за поступање по другом налогу. Дана 03.08.2023. године Комисија за хартије од вредности је донела Решење, дел. бр. 3/1-103-1865/15-21, којим је рок за поступање Централног регистра за обезбеђивање спровођење интерне ревизије продужила за додатних шест месеци тј. до 06.03.2024. године. Решењем Комисије број 3/1-103-1865/18-21 од 31.10.2023. године рок за обезбеђивање секундарног рачунарског система на удаљеној локацији и који је повезан на другу електричну мрежу, продужен је за додатних шест месеци.

Запослена Централног регистра је распоређена на радно место интерног ревизора и дана 27.12.2023. године је положила испит за овлашћеног интерног ревизора у јавном сектору, о чему смо обавестили Комисију за хартије од вредности. Активности по питању обезбеђивања секундарног рачунарског система на удаљеној локацији, који би био повезан на другу електричну мрежу, су у току.

Комисија за хартије од вредности даје претходну сагласност на Статут, Правила пословања и Правилник о тарифи Централног регистра и све измене ових аката и Централни регистар је дужан да од Комисије за хартије од вредности прибави претходну сагласност за именовање директора и чланова управног одбора. Приликом давања претходне сагласности, Комисија за хартије од вредности примењује стандарде и процедуре, као што су, одговарајућа пословна репутација и најмање три године радног искуства, у вези са финансијским инструментима, а како би се обезбедило добро и поуздано управљање Централним регистром.

Комисија за хартије од вредности је дала сагласност на акта усвојена у 2023. години, и то:

- Статут Централног регистра 10 бр. 1-6/10-1 од 28.10.2022. године – Решење Комисије за хартије од вредности бр. 2/3-120-2889/10-22 од 02.02.2023. године,
- Измене и допуне Статута 10 бр. 1-6/12-1 од 09.02.2023. године - Решење Комисије за хартије од вредности, бр. 2/3-103-503/5-23 од 17.03.2023. године,
- Измене и допуне Правила пословања 10 број 2-9/80-3 од 31.01.2023. године - Решење Комисије за хартије од вредности, бр. 2/3-120-2889/10-22 од 02.02.2023. године,
- Измене и допуне Правила пословања Централног регистра 10 број 2-9/81-2 од 06.02.2023. године - Решење Комисије за хартије од вредности, бр. 2/3-103-487/3-23 од 07.02.2023. године,
- Измене и допуне Правила пословања Централног регистра 10 број 2-10/2-2 од 31.08.2023. године - Решење Комисије за хартије од вредности, бр. 2/3-103-2225/3-23 од 21.09.2023. године,
- Измене и допуне Правила пословања Централног регистра 10 број 2-10/3-2 од 04.10.2023. године - Решење Комисије за хартије од вредности, бр. 2/3-103-2454/3-23 од 12.10.2023. године,
- Измене и допуне Правилника о тарифи Централног регистра 10 бр. 2-9/79-2 од 06.01.2023. године - Решење Комисије за хартије од вредности, бр. 2/3-120-2889/10-22 од 02.02.2023. године,
- Измене и допуне Правилника о тарифи Централног регистра 10 бр. 2-9/83-2 од 26.04.2023. године - Решење Комисије за хартије од вредности, бр. 2/3-103-896/3-23 од 23.05.2023. године,
- Измене и допуне Правилника о тарифи Централног регистра 10 бр. 2-10/2-3 од 31.08.2023. године - Решење Комисије за хартије од вредности, бр. 2/3-103-2225/3-23 од 21.09.2023. године.

Комисија за хартије од вредности је Решењем бр. 2/3-102-1812/3-23 од 14.07.2023. године дала претходну сагласност на именовање чланова органа управе Централног регистра, односно чланова Надзорног одбора Централног регистра.

II Поступак ревизије правилности пословања од стране Државне ревизорске институције

Актом број 400-47/2023-06/4 од 1.2.2023. године Државна ревизорска институција је обавестила Централни регистар да ће током 2023. године бити извршена ревизија правилности пословања Централног регистра у области јавних набавки за 2021. и 2022. годину, као и у области зарада, накнаде зарада, накнаде трошкова и других примања запослених за 2022. годину.

Дана 13.06.2023. године Државна ревизорска институција је сачинила коначан Извештај, број: 400-47/2023-06/12, о ревизији правилности пословања Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности у делу који се односи на јавне набавке за 2021. и 2022. годину и зараде, накнаде зарада, накнада трошкова и друга примања запослених за 2022. годину, којим је Централном регистру упућена само једна препорука, а која је захтевала да Централни регистар, у суштини, поново ургира код Министарства финансија да се именују нови чланови Надзорног одбора Централног регистра, с обзиром да је раније именованим члановима истекао мандат. По препоруци је Централни регистар поступио још пре сачињавања коначног извештаја.

Како су поступци за добијања претходне сагласности Комисије за хартије од вредности на именовање чланова органа управе и за регистрацију нових чланова надзорног одбора у Регистру привредних субјеката Агенције за привредне регистре потрајали, Централни регистар је тек по окончању поступка ревизије могао да информисе Државну ревизорску институцију да су све мере исправљања поводом упућене препоруке спроведене у потпуности.

Дана 07.08.2023. године Државна ревизорска институција је сачинила Послеревизиони извештај, број: 400-47/2023-06/17, у коме је исказала мишљење да су мере исправљања које је предузео Централни регистар задовољавајуће.

Целокупан текст Послеревизионог извештаја доступан је на интернет страници Државне ревизорске институције, на следећем линку: <https://www.dri.rs/izvestaj/12023>.

РЕВИЗИЈА ПОСЛОВАЊА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

Пословне активности и процеси у Централном регистру су предмет објективне и независне ревизије коју спроводи самостални интерни ревизор. Улога самосталног интерног ревизора Централног регистра се огледа у његовом доприносу у остваривању пословних циљева Централног регистра путем систематичне оцене интерних контрола, процеса управљања ризицима и процеса управљања организацијом, као и пружањем препорука у циљу унапређења пословања Централног регистра. Самостални интерни ревизор ове послове врши путем редовних, планираних ревизија, ванредних ревизија по захтеву руководства, или пружањем саветодавних услуга.

У складу са Правилником о условима и поступку полагања испита за стицање звања овлашћени интерни ревизор у јавном сектору («Службени гласник РС» 9/2014 и 84/2023), у 2023. години самостални интерни ревизор је спровео ревизију система зараде и накнаде запослених, подсистема зараде запослених у 2022. години, која је обављена уз стручну помоћ ментора Министарства финансија – Централне јединице за хармонизацију, а ради испуњавања услова за стицање звања овлашћеног интерног ревизора у јавном сектору.

Самостални интерни ревизор је након испуњавања услова за стицање звања овлашћеног интерног ревизора у јавном сектору, положио испит за стицање наведеног звања у децембру 2023. године.

Током 2023. године, у оквиру интерне ревизије су спроведене следеће активности:

- праћење реализације препорука из ревизија обављених у претходном периоду;
- редовно годишње извештавање Сектора Централна јединица за хармонизацију Министарства финансија Републике Србије о обављеним ревизијама и активностима интерне ревизије;
- израда Стратешког плана интерне ревизије за период од 2024-2026. године;
- израда Годишњег плана интерне ревизије за 2024. годину.

Такође, у складу са Законом о тржишту капитала, финансијски извештаји Централног регистра су предмет ревизије независног ревизора. Од 2015. године, Централни регистар је разврстан као велико правно лице које је обавезник ревизије у складу са Законом о рачуноводству ("Сл. гласник РС", бр. 62/2013, 30/2018 и 73/2019 - др. закон) и Законом о ревизији ("Сл. гласник РС", бр. 73/2019).

За ревизију финансијских извештаја о пословању за 2023. годину изабрана је ревизорска кућа „PKF“ д.о.о. Београд.

ИНФОРМАЦИОНА БЕЗБЕДНОСТ

У области информационе безбедности, поред већ успостављених стандардних процеса информационе безбедности, у 2023. години, вршене су ванредне контроле и појачано праћење информационе безбедности пословног система Централног регистра.,

Током 2023. године настављен је рад на пројекту израде и имплементације интегралног информационог система где је један од најважнијих циљева повећање безбедности података који се у систему обрађују и чувају.

За потребе повезивања Централног регистра на SWIFT мрежу, извршена је ревизија информационог система Централног регистра од стране екстерне лиценциране ревизорске куће. Извештај ревизора је био позитиван. Централни регистар је од повезивања на SWIFT мрежу, обавезан да сваке године спроводи ову ревизију.

САРАДЊА СА ИНСТИТУЦИЈАМА У СРБИЈИ

Током 2023. године, Централни регистар је активно сарађивао са институцијама финансијског тржишта, као и са другим институцијама Републике Србије. Настављена је успешна сарадња са Министарством финансија, Министарством привреде, Управом за јавни дуг Републике Србије, Народном банком Србије, Агенцијом за осигурање депозита, Акционарским фондом, Агенцијом за привредне регистре, Комисијом за хартије од вредности, Београдском берзом, Канцеларијом за информационе технологије и електронску управу, Комором јавних извршитеља, Привредном комором Србије и члановима Централног регистра.

Централни регистар је и током 2023. године активно учествовао у раду Преговарачке групе 9 - Финансијске услуге у процесу приступања Републике Србије Европској унији, и то у две области: тржишта капитала и инфраструктуре финансијских тржишта. Као најважније послове који су обављени током 2023. године наводимо следеће:

- ажурирање и сугестије на Прилоге за годишњи извештај о напретку приступања Европској унији за 2023. годину (*EU progress report*), у делу тржишта капитала и инфраструктуре финансијских тржишта;
- израда и контрола предлога редовног извештаја о спровођењу Националног програма за усвајање правних тековина Европске уније (НРАА) за свако тромесечје 2023. године за делове НРАА 3.9.3. – Инфраструктура финансијског тржишта и 3.9.4 – Тржишта хартија од вредности и инвестиционе услуге;
- израда Табеле са информацијама које се односе на успостављање или јачање институционалних и/или административних капацитета за потребе израде новог Националног програма за усвајање правних тековина Европске уније за период 2022 – 2025. (четврта ревизија), као и за сваки квартал 2023. године, за део 3.9.3 – Инфраструктура финансијског тржишта и 3.9.4 – Тржишта хартија од вредности и инвестиционе услуге, у оквиру Националног програма за усвајање правних тековина Европске уније (НРАА);
- пријава Министарству за европске интеграције за коришћење техничке помоћи Републике Словеније у области европских интеграција Републике Србије, у форми експертске помоћи;
- израда мишљења на Предлог закључка о усвајању Извештаја о преговорима о приступању Републике Србије Европској унији у делу ПП 9 – финансијске услуге.

Током 2023. године је успешно вршена размена података у складу са Споразумом о размени података са Народном банком Србије.

Настављена је успешна сарадња са Београдском берзом, Агенцијом за привредне регистре, Управом за јавни дуг и Привредном комором Србије, у складу са споразумима о сарадњи постигнутим у претходним годинама.

Представници Централног регистра су активно учествовали у пројекту Министарства финансија које се односи на повезивање са *Euroclear Bank*, а све у складу са донетим изменама Закона о јавном дугу и Закона о тржишту капитала, као и одређеним циљем да клиринг и салдирање државних обвезница може обављати, поред Централног регистра, и страном правно лице регистровано за обављање ових послова.

Пројекат повезивања Централног регистра са међународним централним депозитаром хартија од вредности *Euroclear Bank*, који је покренут у току 2019. године, у складу са одлуком Министарства финансија Републике Србије да се омогући салдирање државних хартија од вредности од стране *Euroclear Bank* ради постизања “*Euroclearable*” статуса државних хартија од вредности и добијања *J. P. Morgan GBI-EM* индекса, као и у складу са извештајем Светске банке под називом “*Technical Note on Capital Market Development*”, настављен је и током 2023. године.

Дана 20.04.2023. године, *Euroclear Bank* је доставио захтев за законским изменама по питању спречавања прања новца, финансирања тероризма и спровођења санкција, с обзиром да повезивање (креирање линка) између наведеног међународног централног депозитара хартија од вредности и Централног регистра, по њиховом мишљењу, није могуће без увођења Централног регистра у ред обвезника примене домаћег закона којим је уређено спречавање прања новца и финансирање тероризма.

Централни регистар је, на захтев и позив Министарства финансија активно учествовао у припреми предлога измена Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма. Измене и допуне наведеног закона су усвојене у скупштини Републике Србије почетком новембра, са одложеним роком од три месеца за почетак примене (04.02.2024.).

Имајући у виду наведено, Централни регистар је до овог датума припремио и усвојио сва неопходна акта за примену овог закона:

- Измена и допуна Правила пословања Централног регистра;
- Правилник о спречавању прања новца и финансирања тероризма и примени регулативе у вези са санкцијама;
- Програм годишњег стручног образовања, оспособљавања и усавршавања запослених у циљу упознавања са одредбама закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма за 2024. годину;
- Одлука о именовању одговорног лица за примену закона који уређује спречавања прања новца и финансирања тероризма;
- Одлука о именовању овлашћеног лица и заменика овлашћеног лица за примену закона који уређује спречавања прања новца и финансирања тероризма.

Остале активности у вези са повезивањем са *Euroclear Bank* су:

- израда и усаглашавање текста предлога Уговора о пружању услуга регистра, агента емисије и агента за плаћање за државне хартије од вредности чије се салдирање обавља у систему *i – Link* између Управе за јавни дуг и ЦРХОВ,
- разматрање поступка миграције постојећих емисија државних хартија од вредности у систем *Euroclear Bank* са Управом за јавни дуг,
- усаглашавање тока новчаних средстава и учествовање у тестирању размене порука између НБС и *Euroclear Bank*,
- консултације са представницима Повереника за заштиту података о личности у вези са преносом података о личности у систем *Euroclear Bank*.

Осим тога, представници Централног регистра су учествовали на редовним *online* састанцима, са представницима Управе за јавни дуг и *Euroclear Bank*, а по потреби су се укључивали и представници Министарства финансија, Народне банке Србије, као и представници *Asseso* ради разматрања техничких питања.

Повезивање Централног регистра и *Euroclear Bank* и даље подразумева стварање бројних правних и техничких предуслова, као и познавање финансијских обавеза Централног регистра у овом пројекту.

У том циљу, Централни регистар је, у сарадњи са Министарством финансија, Управом за јавни дуг и Комисијом за хартије од вредности, и даље ангажован на:

- усаглашавању уговора између свих учесника у пројекту,
- дефинисању процесних радњи, у смислу утврђивања токова пословног процеса повезивања и размене SWIFT порука са *Euroclear Bank*, као и дефинисање договореног у документу *Service Description* и интерном акту Централног регистра,
- стварању техничких услова за повезивање на SWIFT мрежу и повезивање са *Euroclear Bank*.

На захтев Управе за јавни дуг Министарства финансија, Централни регистар је дао сугестије и коментаре на текст Уредбе о изменама и допунама уредбе о општим условима за емисију и продају државних хартија од вредности на примарном тржишту.

Сарадња са Министарством финансија током 2023. године остварена је и у следећим активностима:

- давање мишљења на радну верзију измена Закона о преузимању акционарских друштава,
- давање предлога и сугестија на Предлог закона о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије.

У сарадњи са Комисијом за хартије од вредности, представници Централног регистра су активно учествовали на редовним састанцима и консултацијама по свим стручним питањима, као што је захтев представника Привредне коморе, Удружења финансијских организација - Одбор за банкарство - Групација брокерско дилерских друштава, за решавање проблема рачуна финансијских инструмената неактивних друштава.

Током 2023. године остварено је учешће на 12. седници Координационог тела Владе Републике Србије за спречавање прања новца и финансирања тероризма и достављене су информације о степену испуњености Акционог плана 2022. – 2024. година, уз Стратегију за борбу против прања новца и финансирања тероризма за период 2020. – 2024. године.

Представници Централног регистра су током 2023. године сачинили Извештаје за Портал за достављање годишњих извештаја поверенику за приступ информацијама од јавног значаја.

Остварена је и сарадња са Агенцијом за спречавање корупције у вези са применом Међународног споразума о размени података у сврху провере изјава о имовини, у организацији Регионалне антикорупцијске иницијативе.

Централни регистар је редовно обављао своје обавезе и сарађивао са одговарајућим институцијама у вези са применом одредаба Закона о родној равноправности, Закона о безбедности и здрављу на раду, Закона о управљању отпадом, Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину, Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему и Законом о изменама и допунама Закона о јавним набавкама.

Централни регистар је редовно достављао извештаје (на дневном, месечном и годишњем нивоу) Комисији за хартије од вредности, Министарству финансија, Народној Банци Србије, Београдској берзи и другим надлежним органима, у складу са достављеним захтевима.

САРАДЊА СА МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Централни регистар, као члан, својим учешћем у раду међународних организација: ECSDA (*European Central Securities Depository Association*) и ANNA (*Association of National Numbering Agencies*), доприноси интеграцији домаћег финансијског тржишта у међународно финансијско тржиште.

Представници Централног регистра су присуствовали у 2023. години:

- редовној генералној скупштини ANNA и састанку „*The ANNA Meets the Market*“, који су одржани од 14. до 16. јуна 2023. године, у Лондону;
- редовној скупштини и седници Одбора директора ECSDA, која је одржана 26. маја 2023. године у Прагу;
- конференцији „*The WFC (The World Forum of Central Securities Depositories) 2023 Conference*“ која је одржана од 24. до 26 маја 2023. године у Прагу;
- *online* ванредној скупштини и седници Одбора директора ECSDA, која је одржана 24. новембра 2023. године у Бриселу;
- *online* састанку радне групе за усклађеност пословања *ECSDA Compliance Working group*, на тему спречавања прања новца, који је одржан 19. априла 2023. године у Загребу;
- *online* састанцима радне групе за корпоративне радње *ECSDA Corporate Actions WG* на тему скраћивања циклуса салдирања на T+1 који су одржани током 2023. године.

На скуповима ових организација, као и у писаној кореспонденцији са осталим члановима поменутих организација, Централни регистар промовише пословање које обавља на територији Републике Србије, размењује искуства из обављања делатности централних регистара и националних нумеричких асоцијација, информише се о доношењу и примени најновије европске и међународне регулативе и прати трендове развоја на међународном финансијском тржишту.

Као члан, Централни регистар је у обавези да учествује у раду органа поменутих међународних организација, учествује у радним групама поводом најактуелнијих питања из области финансијских инструмената, као и да пружи свој допринос у раду ових међународних организација.

Сарадња са ECSDA подразумевала је и попуњавање одређених анкета и упитника, као што су упитници у вези са повезивањем централних депозитара хартија од вредности (*CSD Link arrangement questionnaire*).

Централни регистар је током 2023. године са представницима међународних финансијских институција и иностраних инвестиционих компанија заинтересованих за улагање на нашем финансијском тржишту, одржао низ *onsite* и *online* (путем платформи: *Webex*, *Zoom* или *Microsoft Teams*) састанака. Међу најзначајнијим међународним финансијским институцијама су *The World Bank*, *Euroclear Bank*, *J.P. Morgan*, *The Bank of New York Mellon*, *HSBCS Bank PLC*, *Thomas Murray* и други.

Током 2023. године настављена је комуникација са још једним међународним депозитаром хартија од вредности *Clearstream*, на тему пријема у чланство Централног регистра.

Међународна институција за процену ризика Централних регистара „*Thomas Murray*“ је доделила Централном регистру оцену рејтинга за процену ризика: А-, на основу њихове сопствене методологије. Оцена рејтинга за процену ризика у претходној години такође је била: А-.

Централни регистар сваке године учествује у пројекту Асоцијације глобалних кастодијана⁵ (*Association of Global Custodians' Depository Information-Gathering Project*).

ПЕРСПЕКТИВЕ ДАЉЕГ РАЗВОЈА

У склопу активности које су Влада Републике Србије и Министарство финансија Републике Србије предузели на унапређењу и развоју тржишта капитала, крајем 2021. године усвојена је национална Стратегија за развој тржишта капитала за период од 2021. до 2026. године. Узимајући у обзир целокупно стање на тржишту капитала, као и капацитете и могућности учесника који чине инфраструктуру тржишта капитала констатована је нужност значајније међуфункционалне повезаности актера тржишта капитала, која укључује и пословање кључних носилаца активности на реализацији усвојене Стратегије.

С тим у вези, Министарство финансија је покренуло пројекат обезбеђивања адекватног, репутабилног пословног простора Комисије за хартије од вредности, Београдске берзе и Централног регистра, којим се обезбеђује испуњеност свих прописаних, високих критеријума њихове организационе и техничке оспособљености и пуна функционалност у оквирима прописаних делокруга деловања и послова регистроване делатности.

Централни регистар континуирано ради на одржавању и оптимизацији свог информационо-комуникационог система, као и квалитета пружених услуга својим члановима и клијентима.

Централни регистар ће у наредном периоду вршити улагања у техничко-технолошке и информационо комуникационе ресурсе, што подразумева куповину савремене опреме. Набавка опреме подразумева и улагања у људске ресурсе у смислу праћења савремених достигнућа у примени нових апликативних решења неопходних за рад Централног регистра, у складу са међународним стандардима.

У циљу обезбеђења сигурности непрекидног функционисања информационог система, Централни регистар има у плану да у наредном периоду формира секундарни рачунарски систем (*DR site*) чиме би се обезбедио континуитет рада у случају елементарних непогода попут поплава, пожара и слично.

Пројекат повезивања Централног регистра са међународним централним депозитаром хартија од вредности *Euroclear Bank*, ће подразумевати бројне активности у 2024. години:

- потписивање уговора између учесника у пројекту,
- доношење посебног акта и усаглашавање постојећих аката Централног регистра,
- пуштање у продукцију новог ИИС,
- тестирање рада функционалности повезивања са *Euroclear Bank*,
- спровођење процедуре пријема у чланство Централног регистра у *Euroclear Bank*,

⁵ Асоцијација глобалних кастодијана (*Association of Global Custodians*) је група од 11 финансијских институција које пружају услуге у вези са хартијама од вредности, чување и сервисирање хартија од вредности, пре свега институционалним прекограничним инвеститорима широм света.

- отварање номинованог рачуна финансијских инструмената *Euroclear Bank* у Централном регистру,
- миграција постојећих емисија државних хартија од вредности.

Поред наведених, Централни регистар у 2024. години намерава да отпочне са обављањем, односно са припремама за обављање следећих активности:

- увођење новог интегралног информационог система Централног регистра;
- увођење SWIFT комуникације између Централног регистра и чланова Централног регистра у нови интегрални информациони систем Централног регистра;
- увођење модела клиринга и салдирања са SWIFT порукама категорије 5 (MT5XX) и категорије 9 (MT9XX) према ИСО стандардима 15022 и 20022;
- омогућавање позајмљивања финансијских инструмената преко система Централног регистра, где Централни регистар контролише спровођење и извршење позајмљивања финансијских инструмената;
- вођење електронске седнице скупштине акционара за издаваоца, где информациони систем Централног регистра обезбеђује платформу за вођење те седнице, односно гласање акционара преко информационог система Централног регистра;
- унапређење електронске размене података са Народном банком Србије;
- измене процеса салдирања финансијских инструмената и новчаних средстава и омогућавање избора врсте салдирања код уноса ОТП трансакција, као и промене типа салдирања;
- омогућавање слања новчаних динарских средстава по разним основама на различите новчане наменске рачуне чланова Централног регистра;
- омогућавање преузимања јединствене евиденције акционара у електронском облику путем *FTP* сервера.

У перспективи даљег развоја Централног регистра је и шире укључивање и интеграција са европским финансијским тржиштем, као и примена законодавства, препорука и најбоље праксе Европске уније у овој области. У том смислу, Централни регистар намерава да сагледа захтеве и да, након извршене анализе, евентуално донесе одлуку о примени ИСО стандарда 37001 – „*Anti-bribery management systems*“ и 37301 – „*Compliance management systems*“.

Централни регистар ће, као члан Преговарачке групе 9 - Финансијске услуге у процесу приступања Републике Србије Европској унији, активно учествовати и током 2024. године у припреми Преговарачке позиције Кластера 2 - Преговарачке групе 9 - Финансијске услуге, као и ревизије Националног програма за усвајање правних тековина Европске уније (НРАА).

Централни регистар ће пажљиво пратити примену аката донетих на основу новог Закона о тржишту капитала, као што су Правила пословања и Правилник о тарифи, а извршиће и усклађивање осталих аката са одредбама новог закона (Правилник о терминском плану рада, процедуре, упутства).

Поред тога, Централном регистру предстоји усаглашавање организационе структуре, пословања и управљања ризицима са Уредбом (ЕУ) број 909/2014 о унапређењу система салдирања у Европској унији и о централним депозитарима хартија од вредности (CSDR), као и са потребима и решењима новог ИИС.

Даље, представници Централног регистра ће активно учествовати у спровођењу Стратегије и Акционог плана за развој тржишта капитала.

Централни регистар ће отпочети са применом аката донетих на основу новог Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, као и са практичном применом захтева који произилазе из овог закона, као што је нпр. упознавање и праћење рада странке (члана Централног регистра), мониторинг трансакција чланова и њихових клијената у складу са индикаторима и другим условима који су прописани Смерницама Комисије за хартије од вредности за процену ризика од прања новца и финансирања тероризма и примену Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма за Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности.

Централни регистар ће се прилагођавати променама регулаторних и тржишних услова, као што је то чинио и у претходном периоду.

ПРИКАЗ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА И ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТ ПОСЛОВАЊА У 2023. ГОДИНИ

Средства за финансирање Централног регистра

Законом о тржишту капитала прописано је да се средства за рад Централног регистра обезбеђују из накнада за обављање послова дефинисаних овим Законом, а у складу са Правилником о тарифи Централног регистра, на који сагласност даје Комисија за хартије од вредности.

Правилник о тарифи Централног регистра је фундаментални подзаконски акт Централног регистра.

Тарифа се обрачунава и наплаћује од чланова Централног регистра, издавалаца, надлежних органа, извршитеља, јавних бележника, адвоката, законитих ималаца, лица која докажу законски интерес у вези са финансијским инструментима, као и другим лицима у складу са законом и другим прописом. За услуге које врши у свом пословању, Централни регистар је током 2023. године наплаћивао накнаду, у складу са **Правилником о тарифи Централног регистра 10 бр. 2-10/2-3 од 31.08.2023. године.** – пречишћен текст, којим су обухваћени сви послови који су у надлежности Централног регистра који се тарифирају.

Од укупно 16.845 предмета у 2023. години, Централни регистар је обрадио **9.906 захтева** од државних институција и других овлашћених лица, као што су: судови (основни, привредни, апелациони), Републичко јавно тужилаштво, Министарство унутрашњих послова, СБПОК, Пореска Управа, Министарство финансија, Министарство привреде, Државно правобранилаштво, Агенција за приватизацију, извршитељи, стечајни управници и други. На основу њихових захтева, Централни регистар врши доставу података, упис ограничења права из хартија од вредности, упис заложног права, пренос финансијских инструмената, анализе података и израђује прегледе, као и многе друге послове који захтевају ангажовање људских, техничких и информационо-комуникационих ресурса. Све ово има за последицу повећање трошкова пословања Централног регистра, а посебно додатне трошкове и улагања у информационо-комуникациони систем односно меморијске капацитете и мрежну инфраструктуру Централног регистра. **Централни регистар за овакву врсту услуга не наплаћује накнаде, нити је у могућности да их наплати.**

Упоредном анализом висина накнаде за обављене послова на тржишту капитала, утврђено је да је тарифа Централног регистра далеко нижа, како у односу на тарифе различитих финансијских институција у земљи, тако и у односу на тарифе сличних институција у региону.

Анализа оствареног финансијског резултата

Анализа оствареног финансијског резултата Централног регистра, извршена је на бази сагледавања структура остварених прихода и расхода за период јануар – децембар 2023. године, исказаних у Главној књизи Централног регистра, као и њиховим поређењем са одговарајућим планским показатељима за 2023. годину и оствареним резултатима у 2022. години.

Висина потребних средстава и њихова намена за редовно извршавање функције Централног регистра у 2023. години утврђена је Финансијским планом Централног регистра за 2023. годину, који је усвојен од стране Надзорног одбора и Скупштине Централног регистра.

Финансијска средства за редовно извршавање функција Централног регистра обезбеђују се од накнада које Централни регистар наплаћује од својих чланова за извршене услуге и накнада по основу чланства, у складу са Правилником о тарифи Централног регистра.

Биланс успеха

СТРУКТУРА БРУТО РЕЗУЛТАТА		ОСТВАРЕНО 2022	ПЛАНИРАНО 2023	ОСТВАРЕНО 2023	ОСТВ. 2023	% УЧЕШ. 2023
1. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ I+II+III+IV		155.328.267,05	149.465.500,34	196.182.863,50	378,91	87,09%
I ПРИХОДИ ОД ПРОВИЗИЈА		143.457.097,53	139.686.500,34	183.039.747,76	131,04	81,25%
1	Промена врсте чланства у Централном регистру	0	44.000,00	0	0,00	0,00%
2	Обука чланова Централног регистра	0	22.000,00	0	0,00	0,00%
3	Додела додатне шифре депозитара члану Централног регис.	0	0,00	0	0,00	0,00%
4	Издавање, обнова, поништење и деблокада картица	2.567.950,00	2.258.300,00	2.930.650,00	129,77	1,30%
5	Одржавање апликација Централног регистра	1.395.900,00	1.306.800,00	1.500.840,00	114,85	0,67%
6	Отварање и гашење рачуна финансијских инструмената	6.682.500,00	6.580.750,00	6.168.660,00	93,74	2,74%
7	Упис финансијских инструмената у Централни регистра	4.490.700,00	2.770.200,00	53.122.429,88	1.917,64	23,58%
8	Послови са финансијским инструментима који се односе на промену власништва/ на регулисаном тржишту	8.979.761,40	9.379.482,44	6.758.970,84	72,06	3,00%
9	Послови са финансијским инструментима који се односе на промену власништва/ ван регулисаног тржишта	65.701.867,76	66.953.213,54	55.224.136,63	82,48	24,51%
10	Послови са финансијским инструментима који се не односе на промену власништва	810.460,00	753.600,00	1.817.967,34	241,24	0,81%
11	Корпоративне радње	44.899.368,29	42.702.473,00	46.865.896,42	109,75	20,80%
12	Накнаде за електронске поруке	2.993.100,00	2.846.250,00	3.447.510,00	121,12	1,53%
13	Накнаде за активирање ванредних процедура	99.000,00	16.500,00	0,00	0,00	0,00%
14	Израда извештаја	4.076.050,00	3.267.000,00	4.437.830,00	135,84	1,97%
15	Пренос девизних новчаних средстава на рачун члана код инокоресподентне банке и остали новчани налози	760.440,08	785.931,36	764.856,65	97,32	0,34%
II ПРИХОДИ ОД ЧЛАНАРИНА		9.328.000,00	8.712.000,00	10.177.200,00	116,82	4,52%
1	Пристапна чланарина	0,00	0,00	316.800,00	0,00	0,14%
2	Чланарина за чланове Централног регистра	9.328.000,00	8.712.000,00	9.860.400,00	113,18	4,38%
III ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ		1.526.000,00	1.067.000,00	1.398.400,00	131,06	0,62%
IV ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ		1.017.169,52	0,00	1.567.515,74	0,00	0,70%
2.ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ (приходи од камата)		13.213.468,68	18.000.000,00	27.412.258,91	152,29	12,17%
3.ОСТАЛИ НЕПОМЕНУТИ ПРИХОДИ		310.700,81	360.000,00	1.675.317,49	465,37	0,74%
УКУПНИ ПРИХОДИ 1+2+3		168.852.436,54	167.825.500,34	225.270.439,90	134,23	100,00%

СТРУКТУРА БРУТО РЕЗУЛТАТА		ОСТВАРЕНО 2022	ПЛАНИРАНО 2023	ОСТВАРЕНО 2023	% Остварење 2023	% Учеш. 2023.
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ		131.486.508,30	162.486.223,54	150.575.991,22	92,67	98,53
1	Трошкови материјала	901.754,32	1.079.320,20	696.866,80	64,57	0,46
2	Трошкови горива и енергије	3.265.893,45	4.890.919,16	3.368.250,33	68,87	2,20
3	Трошкови алата и инвентара	182.609,40	491.000,00	101.293,00	20,63	0,07
4	Трошкови амортизације	5.792.321,87	12.000.000,00	6.358.314,66	52,99	4,16
5	Трошкови амортизације по основу закупа	7.709.741,60	11.072.598,39	12.175.363,59	109,96	7,97
6	Трошкови резервисања	69.599,44	0,00	92.849,83	0,00	0,06
7	Трошкови производних услуга	6.000.625,09	12.249.192,00	9.865.845,91	80,54	6,46
8	Трошкови зарада и накнада зарада	79.526.461,80	87.473.419,51	85.742.544,03	98,02	56,11
9	Накнада по уговору	1.785.400,08	163.207,52	111.111,12	68,08	0,07
10	Примања чланова Надзорног одбора	4.685.829,24	5.345.143,48	5.385.775,13	100,76	3,52
11	Остала лична примања запослених	5.174.222,89	5.035.838,00	4.387.475,21	87,13	2,87
12	Трошкови непроизводних услуга	8.329.060,48	12.767.199,74	12.757.089,03	99,92	8,35
13	Трошкови репрезентације	703.650,04	882.889,54	845.556,83	95,77	0,55
14	Трошкови премија осигурања	1.134.883,67	1.200.000,00	994.307,06	82,86	0,65
15	Трошкови платног промета	1.043.455,21	1.621.848,00	1.295.578,87	79,88	0,85
16	Трошкови чланарина	2.036.046,44	2.103.650,00	2.100.504,32	99,85	1,37
17	Трошкови фирмарине	302.717,91	307.994,00	345.543,42	112,19	0,23
18	Трошкови еко таксе	499.998,00	500.000,00	500.000,00	100,00	0,33
19	Остали порези који терете трошак	1.818.501,60	2.611.268,03	2.560.843,93	98,07	1,68
20	Остали нематеријални трошкови	523.735,77	690.735,97	890.878,15	128,98	0,58
ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ		1.970.193,23	2.172.840,78	1.076.355,15	49,54	0,70
1	Расходи камата	1.947.441,86	2.122.840,78	1.044.536,76	49,20	0,68
2	Негативне курсне разлике	22.751,37	50.000,00	31.818,39	63,64	0,02
ОСТАЛИ РАСХОДИ		20.200,00	100.000,00	25.000,56	25,00	0,02
1	Издаци за хуманитарне намене	20.200,00	100.000,00	25.000,56	25,00	0,02
2	Расходи ранијих година					
РАСХОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТ ПОТРАЖИВАЊА		0	0	1.140.000,00	0	0,75
УКУПНИ РАСХОДИ		133.476.901,53	164.759.064,32	152.817.346,93	92,75	100,00
РАСХОДИ НА ОСНОВУ ИСП. РАНИХ ГОД.		24.298,94		13.200,00		
ДОБИТ ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		35.351.236,02	3.066.436,02	72.439.892,97	2.362,35	
ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА		5.750.738,00		11.333.694,45		
ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОД/ПРИХОД ПЕРИОДА		64.042,76		168.075,67		
НЕТО ДОБИТ		29.664.540,78		61.274.274,19		

Приходи

Према подацима Главне књиге за период од 01.01.2023. - 31.12.2023. године, Централни регистар је остварио укупан приход у износу од **225.270.439,90** динара, што представља остварење плана од 134,23%, односно остварени приход је за 34,23% виши од укупно планираног прихода за 2023. годину. Од укупног износа прихода, **184.438.147,76** динара се односи на приходе од провизија и остале пословне приходе које Централни регистар наплаћује за пружање услуга у складу са Правилником о тарифи и они представљају 81,87% укупних прихода. Приходи од чланарине износе **10.177.200,00** динара, односно 4,52% укупних прихода, а приходи од камата по основу депозита код банака и приходи по основу законске затезне камате износе **27.412.258,91** динара, односно 12,17% укупних прихода. Остали приходи, односно 1,44% укупних прихода, су приходи који се односе на наплату трошкова по основу добијених судских спорова **1.675.317,49** динара и **1.567.515,74** динара су приходи од усклађивања вредности имовине.

Анализом структуре **укупних прихода**, може се закључити да су билансно најзначајнији приходи остварени од накнада за услуге које Централни регистар има у вези са:

- салдирањем трговања ван берзе, са учешћем од 24,51%;
- уписом финансијских инструмената у Централни регистар, са учешћем од 23,58%;
- вршењем кооперативних радњи, са учешћем од 20,80%
- остварењем прихода од камата 12,17%;
- чланством у Централном регистру, са учешћем од 4,52%;
- салдирањем трговања на берзи, са учешћем од 3,00%;
- отварањем рачуна хартија од вредности и регистрацијом емисија хартија од вредности, са учешћем од 2,74% и
- остварењем осталих прихода, који учествују са 8,68%.

Посматрајући укупне приходе у односу на остварење у 2022. години, запажа се да је у 2023. години остварење укупних прихода више за износ од **56.418.003,40** динара.

Током 2023. године је, углавном код билансно значајних ставова, дошло до повећања прихода у односу на остварење у истом периоду 2022. године.

Тарифни ставови са значајним повећањем прихода у односу на претходну годину и у процентуалном износу у односу на план за 2023. годину, приказани су у Табели број 1:

Табела 1. Тарифни ставови са значајним повећањем прихода у 2023. години

Тар. став	ОПИС	Остварено у 2022. години	Остварено у 2023.години	Разлика 2022/2023		Повећање у односу на план 2023 у %
				РСД	%	
1.2.	Годишња чланарина за чланове Централног регистра	9.328.000,00	9.860.400,00	532.400,00	5,71	13,18%
4.1.	Отварање емисионог рачуна финансијских инструмената	143.000,00	224.400,00	81.400,00	56,92	2,00%
4.2.	Отварање емисионог рачуна код новог корпоративног агента, због раскида уговора о вршењу корпоративних радњи са претходним чланом	176.000,00	917.400,00	741.400,00	421,25	233,60%
6.5.	Купопродајни послови закључени ван регулисаног тржишта/МТП када се салдирање финансијских инструмената и новца врши по „DVP“принципу за корпоративне обвезнице	1.366.637,02	2.197.197,62	830.560,60	60,77	43,02%
6.8.	Пренос финансијских инструмената и новца по „DVP“принципу по основу РЕПО/РЕОТКУП и трајних трансакција, које спроводи Република Србија или Народна банка Србије	1.100.000,00	2.247.960,00	1.147.960,00	104,36	116,94%
6.11.	Пренос финансијских инструмената без плаћања по „FOR“принципу (решења, одлуке, уговори и др.), осим преноса бесплатних акција по основу наследства	2.052.600,00	2.457.510,00	404.910,00	19,73	26,18%
7.1.	Упис уговорне залогe на финансијским инструментима	164.200,00	745.600,00	581.400,00	354,08	276,57%
7.3.	Пренос финансијских инструмената у случају промене депозитара	89.210,00	317.460,00	228.250,00	255,86	621,50%
7.7.	Промена других података у вези са уписаним заложним правом	1.100,00	161.100,00	160.000,00	14.545,45	2829,09%
8.2.	Исплата дивиденде/ликвидационог остатка акционарима	2.024.664,15	3.219.830,09	1.195.165,94	59,03	114,66%
8.3.	Исплата главнице и испис дужничких финансијских инструмената	5.040.906,40	5.849.262,84	808.356,44	16,04	3,03%
8.4.	Захтеви за исплату дивиденде за акције и за исплату главнице, купона и ануитета за дужничке финансијске инструменте	880.000,00	1.427.800,00	547.800,00	62,25	85,43%
8.19.	Испис (поништење) финансијског инструмента – право на стицање удела у законском року и издавање потврде	225.000,00	843.000,00	618.000,00	274,67	1024,00%
9.1.	Порука МТ 950 – Извод новчаног рч	2.884.750,00	3.282.950,00	398.200,00	13,80	19,38%
11.5	Израда посебних извештаја	1.639.000,00	1.969.000,00	330.000,00	20,13	49,17%
	Приходи од камата (затезних камата и камата на орочене депозите)	13.213.468,68	27.412.258,91	14.198.790,23	107,46	52,29%
	УКУПНО	40.328.536,25	63.133.129,46	22.804.593,21	56,55	

Фактори који су утицали на повећање прихода приказаних у Табели број 1 су:

- опште повећање висине тарифних ставова од 20%, у примени почев од 01.03.2023. године;
- повећање обима и/или броја трансакција, односно радњи које подлежу наплати у складу са Правилником о тарифи Централног регистра.

Новоуведени тарифни ставови који су почели да се наплаћују у складу са Правилником о тарифи Централног регистра од 01.03.2023. године, у великој мери су допринели порасту прихода у односу на 2022. годину и приказани су у Табели 2:

Табела 2. Тарифни ставови у примени од 01.03.2023. године

Тар. став	НАКНАДЕ	Остварено 01.01.- 31.12.2022.	Остварено 01.01.- 31.12.2023.
4.15.	Исправка матичног броја за физичко лице	-	91.000,00
5.11.	Упис/Пренос емисије акција и дужничких хартија од вредности на рачуне законитих ималаца по FOP принципу, осим хартија од вредности РС, НБС, аутономне покрајине и локалне самоуправе	-	3.118.876,30
5.12.	Упис/Пренос емисије хартија од вредности РС, НБС, аутономне покрајине и локалне самоуправе на рачуне законитих ималаца по FOP принципу	-	39.775,76
5.14.	Упис/Пренос емисије акција и дужничких хартија од вредности на рачуне законитих ималаца у систему салдирања по ДВП принципу, осим хартија од вредности РС, НБС, аутономне покрајине и локалне самоуправе	-	306.064,00
5.15.	Упис/Пренос емисије хартија од вредности РС, НБС, аутономне покрајине и локалне самоуправе на рачуне законитих ималаца у систему салдирања по ДВП принципу	-	2.230.518,40
5.17.	Креирање регистра финансијских инструмената за новоуписаног издаваоца	-	194.995,42
5.18.	Годишња накнада за вођење регистра финансијских инструмената активних издавалаца	-	44.325.000,00
7.12.	Активирање уговорне залогe по основу намирања продајом или преносом финансијског инструмента на власнички рачун повериоца	-	16.852,29
7.13.	Активирање залогe по основу закључка јавног извршитеља	-	12.500,00
	УКУПНО	-	50.335.582,17

Код одређених тарифних ставова, дошло је до смањења прихода у односу на претходну годину и у процентуалном износу у односу на план за 2023. годину, приказани су у Табели број 3:

Табела 3. Тарифни ставови са смањењем прихода у 2023. години

Тар. став	ОПИС	Остварено у 2022. години	Остварено у 2023.години	Разлика		Смањење у односу на план за 2023 у %
				РСД	%	
1.6.	Контрола чланова Централног регистра у делу поверених послова	1.122.000,00	990.000,00	132.000,00	11,76	3,23
4.3.	Отварање власничког рачуна хартија од вредности,осим за бесплатне акције	4.628.800,00	3.256.220,00	1.372.580,00	29,65	26,00
5.10.	Регистрација финансијског инструмента – право на стицање удела у законском року(додељивање CFI кода, ISIN броја и FISN кода за отварање емисионог рачуна,упис емисије на емисиони рачун, и упис на рачуне законитих ималаца)	2.525.000,00	870.000,00	1.655.000,00	65,54	30,40
6.1.	Купопродајни послови закључени на регулисаном тржишту/МТП	6.115.225,84	4.941.755,52	1.173.470,32	19,19	22,75
6.2.	Купопродајни послови закључени на регулисаном тржишту/МТП по основу «блок трансакција» за акције	2.864.535,56	1.817.215,32	1.047.320,24	36,56	39,06
6.4.	Купопродајни послови закључени ван регулисаног тржишта/МТП када се салдирање финансијских инструмената и новца врши по „DVP“принципу за акције	31.099.993,03	19.390.841,69	11.709.151,34	37,65	41,72
6.15	Пренос финансијских инструмената у власништву привредног друштва по основу ликвидације, стечаја и статусне промене привредног друштва	231.000,00	127.600,00	103.400,00	44,76	42,00
6.17	Пренос финансијских инструмената и новца по DVP принципу по основу закључених РЕПО уговора и уговора о финансијском обезбеђењу	546.250,00	336.500,00	209.750,00	38,40	46,16
6.26.	Сторно (корективни) налог за пренос власничких хартија од вредности са плаћањем по ДВП принципу	2.885.344,00	1.075.360,00	1.809.984,00	62,73	67,35
8.11.	Издавање јединствене евиденције акционара по ИСИН-у у електронском формату за акционарска друштва преко 100.000 акционара	770.000,00	528.000,00	242.000,00	31,43	46,67
12.1.	Пренос девизних новчаних средстава на рачун члана Централног регистра код инокоресподентне банке	679.940,08	517.456,65	162.483,43	23,90	26,18
	УКУПНО	53.468.088,51	33.850.949,18	19.617.139,33	36,69	38,63

Расходи

Према подацима Главне књиге, укупни расходи Централног регистра за период од 01.01.2023. - 31.12.2023. године, исказани су у износу од **152.830.546,93** динара, што је за 7,24% ниже од укупно планираних расхода за 2023. годину.

Посматрајући укупне расходе у односу на остварење у 2022. години, запажа се да су расходи у 2023. години, остварени у износу вишем за **19.329.346,41** динара.

На повећање расхода највише су утицали трошкови приказани у Табели 4:

Табела 4. Трошкови са највећим растом у 2023. години

Назив трошка	Износ повећања 2022/2023	Образложење
Зараде	6.216.082,23	У складу са Законом о буџету за 2023. годину, којим је предвиђена стопа раста зарада од 12,5%.
Амортизација закуп	4.465.621,99	У складу са новим Уговором о закупу који је у примени од 01.01.2023. године, којим је повећана цена закупа
Трошкови одржавања	3.539.737,38	У 2023. години Централни регистар је почео да плаћа и одржавања SWIFT-а
Обезвређење потраживања	1.140.000,00	Извршен је индиректан отпис потраживања, на предлог пописне комисије и у складу са одлуком Надзорног одбора
Остале друштвене делатности	949.008,54	Ванредни надзор Комисије за хартије од вредности
Порез који тетети трошкове - пдв закуп	742.342,33	У складу са новим Уговором о закупу који је у примени од 01.01.2023. године, којим је повећана цена закупа
Обезбеђење	974.661,39	Усклађивање цене обезбеђења од 01.01.2023. године, са растом минималне зараде од 14,3%
Ревизија ИТ	591.250,00	Први пут је рађена ревизија ИТ система, јер је Централни регистар постао корисник SWIFT-а
Амортизација опреме	565.992,79	Нова опрема која је почела да се амортизује у 2023. години

Посматрајући структуру **укупних расхода**, запажа се да су најзаступљенији следећи трошкови:

- трошкови зарада и накнада зарада учествују са 56,11%;
- трошкови непроизводних услуга учествују са 8,35%;
- трошкови амортизације средства са правом коришћења са 7,97%;
- трошкови производних услуга учествују са 6,46%;
- трошкови амортизације учествују са 4,16%;
- трошкови за накнаде надзорног одбора и по основу уговора о делу учествују са 3,52%;
- трошкови осталих личних примања запослених учествују са 2,87%;
- трошкови материјала и енергије учествују са 2,66% и
- остали трошкови учествују са 7,90%.

У оквиру **пословних расхода**, 56,11% односи се на **трошкове бруто зарада и накнада зарада (85.742.544,03 динара)**. На трошкове нето зарада и накнада зарада односи се **53.022.753,28 динара**, односно 34,69% укупних расхода и исказани трошкови су на нивоу планираних.

Са 8,35% у укупним расходима учествују **трошкови непроизводних услуга** и исказани су у износу од **12.757.089,03 динара**, а највећим делом се односе на трошкове обезбеђења (4.710.844,80 динара), трошкове осталих услуга који обухватају и трошкове континуираног надзора Комисије за хартије од вредности (1.928.492,54 динара), трошкове чишћења (856.741,00 динара), трошкове здравствених услуга – систематски преглед запослених (680.040,00 динара), трошкове за услуге интернета (401.885,43 динара), трошкове ревизије (985.414,20 динара) и трошкове адвоката (1.483.651,49 динара).

Трошкови **производних услуга** у укупним расходима учествују са 6,46% и исказани су у износу од **9.865.845,91 динара**. Највећим делом се односе на трошкове одржавања (6.895.650,92 динара) и ПТТ трошкове (1.682.381,64 динара).

Трошкови **амортизације** се обрачунавају по законским прописима који регулишу отпис нематеријалних улагања и основних средстава, исказани су у износу од **6.358.314,66** динара и чине 4,16% укупних расхода.

Трошкови **амортизације** средства са правом коришћења (закуп пословног простора у складу са МСФИ 16), врши се сразмерно броју месеци до краја периода закупа (31.03.2026. године односно 63 месеца) и за 2023. годину амортизација средства са правом коришћења износи **12.175.363,59** динара односно 7,97% укупних расхода.

Трошкови **материјала и трошкови горива и енергије** су исказани у износу од **4.166.410,13** динара и чине 2,66% укупних расхода, а односе се на трошкове горива, топлотне и електричне енергије (3.368.250,33 динара), канцеларијски материјал (696.866,80 динара) и набавка ситног инвентара (101.293,00 динара).

Резултат пословања

Према подацима Главне књиге, за период од 01.01.2023. – 31.12.2023. године, Централни регистар је у билансу успеха исказао вишак прихода над расходима у бруто износу од **72.439.892,97** динара.

У пореском билансу за 2023. годину, Централни регистар је исказао добит у бруто износу од 75.557.963,00 динара (због непризнавања трошкова рачуноводствене амортизације, трошкова чланарина међународним организацијама и трошкова резервисања), тако да по завршном рачуну за 2023. годину Централни регистар има обавезу за текући порески расход у износу од 11.333.694,45 динара. По одбитку пореског расхода периода и додатку одложеног пореског прихода у износу од 168.075,67 динара, нето добит Централног регистра за 2023. годину износи **61.274.274,19** динара, док је у истом периоду прошле године нето добит износила **29.664.540,78** динара.

Одложени порески приход/расход периода

Одложене пореске обавезе у износу од 431.246,53 динара на дан 31. децембра 2023. године (на дан 31. децембар 2022. године износе 599.419,72 динара) се односе на привремену разлику између основице по којој се опрема и нематеријална улагања признају у пореском билансу и износа по којима су та средства исказана у финансијским извештајима. Смањење одложених пореских обавеза књижи се у корист биланса успеха, као одложени порески приход периода, што је случај у 2018, 2020. и 2022. и 2023 години, док се повећање одложених пореских обавеза књижи на терет биланса успеха, односно као одложени порески расход, што је случај у 2019. и 2021. години.

	2023. година	2022. година	2021. година	2020. година	2019. година	2018. година
Укупне одложене пореске обавезе:	431.246,53	599.419,72	698.757,92	387.893,06	494.865,22	228.222,89
Почетно стање одложених пореских обавеза	599.419,72	698.757,92	387.893,06	494.865,22	228.222,89	910.205,73
Смањење одложених пореских обавеза	168.173,19	99.338,20		106.972,16		681.982,84
Повећање одложених пореских обавеза			310.864,86		266.642,33	

Биланс стања

	АКТИВА	Стање на дан 31.12.2023. године	Стање на дан 31.12.2022. године
1.	Стална имовина	84.368.174,78	85.877.194,82
1.1.	Нематеријална улагања	13.359.061,25	14.425.064,24
1.2.	Опрема	40.715.487,27	43.149.630,97
1.3.	Дугорочна потраживања	1.119.369,36	959.777,03
1.4.	Остале некретнине и опрема	27.946.812,58	25.595.483,00
1.5.	Улагања на туђем објекту	1.227.444,32	1.747.239,58
2.	Обртна имовина	516.255.653,39	458.249.822,69
2.1.	Аванси дати другим правним лицима	309.046,00	479.817,70
2.2.	Потраживања	35.238.456,90	10.069.939,52
2.3.	Друга потраживања	10.531.242,30	8.348.109,21
2.4.	Краткорочно орочена динарска средства	395.000.000,00	395.000.000,00
2.5.	Готовина и готовински еквиваленти	74.526.269,13	43.669.118,25
2.6.	Порез на додату вредност и АВР	650.639,06	682.838,01
	Укупна актива	600.623.828,17	544.127.017,51
	Ванбилансна актива	2.837.196.625,42	925.251.905,67
	ПАСИВА		
1.	Капитал	558.660.231,03	512.218.129,71
1.1.	Основни капитал (акцијски + остали)	290.178.359,79	290.178.359,79
01.01.2001	Акцијски капитал	265.870.000,00	265.870.000,00
01.01.2002	Остали капитал	24.308.359,79	24.308.359,79
1.2.	Резерве	53.906.660,32	52.423.433,28
1.3.	Ревалоризационе резерве	690.617,95	691.170,54
1.4.	Нераспоређена добит – укупно	213.884.592,97	168.925.166,10
01.04.2001	Нераспоређена добит ранијих година	152.610.318,78	139.260.625,32
1.4.2.	Нераспоређена добит текуће године	61.274.274,19	29.664.540,78
2.	Дугорочна резервисања	2.860.894,54	2.768.044,71
3.	Дугорочне обавезе	27.789.846,25	26.591.458,68
4.	Одложене пореске обавезе	431.246,53	599.419,72
5.	Краткорочне обавезе	10.881.609,82	1.949.964,69
5.1.	Обавезе из пословања	2.205.997,18	1.178.437,34
5.2.	Остале краткорочне обавезе	0,00	10.448,39
5.3.	Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода	3.705.708,00	703.190,00
5.4.	Обавезе по основу пореза на добит	4.969.904,64	57.888,96
	Укупна пасива	600.623.828,17	544.127.017,51
	Ванбилансна пасива	2.837.196.625,42	925.251.905,67

Вредност сталне имовине са стањем на дан 31.12.2023. године износи **84.368.174,78** динара од чега се 81,38% односи на опрему, 15,83% на нематеријална улагања тј. софтвере које Централни регистар користи у свом пословању, 1,45% на улагања у туђи објекат и 1,33% дугорочно потраживање – депозит по основу закупа пословног простора на девет година (2022. години: вредност сталне имовине **85.877.194,82** динара од чега се 80,05% односи на опрему, а 16,80% на нематеријална улагања, 2,03% на улагања у туђи објекат и 1,12% дугорочно потраживање – депозит по основу закупа пословног простора на девет година).

Ванбилансна евиденција

Централни регистар у ванбилансној евиденцији – ванбилансној активи води промет и стање динарског и девизних новчаних рачуна на којима се воде средства чланова Централног регистра која нису власништво Централног регистра, а у ванбилансној пасиви исказују се обавезе према члановима – власницима средстава.

Народна банка Србије отвара и води динарски новчани рачун Централног регистра, за салдирање финансијских инструмената, чије је стање на почетку и на крају пословног дана нула.

У 2023. години и 2022. години Централни регистар је извршио књижење свих трансакција и стања средстава својих чланова на динарском и девизним наменским рачунима који се воде у Народној банци Србије.

Табела бр. 30. Стање наменских девизних рачуна који се воде у Народној банци Србије

Назив рачуна	Износ на дан 31.12.2023. год. у еврима	Износ на дан 31.12.2022. год. у еврима	Динарска противвреднос т на дан 31.12.2023. год. (по средњем курсу НБС)	Динарска противвреднос т на дан 31.12.2022. год. (по средњем курсу НБС)
Наменски девизни рачун Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности*	22.973.595,93	6.606.404,52	2.691.901.237,42	775.079.233,67
Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности АД Београд - Гарантни фонд - наменски рачун - наменски фонд**	1.240.000,00	1.280.000,00	145.295.388,00	150.172.672,00
УКУПНО	24.213.595,93	7.886.404,52	2.837.196.625,42	925.251.905,67

* Девизна средства чланова за трговање хартијама од вредности

** Обавезни депозит у еврима који чланови уплаћују приликом учлањења у Централни регистар

ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ

Финансијска средства и обавезе се евидентирају у билансу стања Централног регистра, од момента када је Централни регистар уговорним одредбама везан за инструмент.

Централни регистар класификује своја финансијска средства у категорију готовина, краткорочни депозити, потраживања од купаца и остала потраживања из пословања. Класификација и презентација зависи од природе и сврхе за коју се финансијска средства прибављају и одређују се приликом првобитног признавања.

Потраживања

Потраживања су недериватна финансијска средства са фиксним или одређеним плаћањима која нису котирана на активним тржиштима. Приказана су у оквиру обртних средстава.

Потраживања се иницијално признају по њиховој фер вредности. Умањење вредности по основу обезвређења потраживања се врши у случајевима када Централни регистар има објективни доказ да неће бити у могућности да изврши наплату потраживања у складу са предвиђеном динамиком наплате.

Готовина и готовински еквиваленти

Под готовином и готовинским еквивалентима се у билансу стања подразумевају:

1. готовина у благајни;
2. средства по виђењу која се држе на рачунима банака;
3. остала новчана средства.

Новчана средства се вреднују по њиховој номиналној вредности. Уколико је реч о новчаним средствима у страниој валути она се вреднују по званичном средњем курсу валуте објављеном од стране Народне банке Србије.

Финансијске обавезе

Централни регистар признаје финансијске обавезе у свом билансу стања само онда када Централни регистар постане једна од уговорних страна у финансијском инструменту. Финансијска обавеза престаје да се признаје када Централни регистар испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла.

Обавезе према добављачима

Обавезе према добављачима се исказују у моменту иницијалног признавања по фер вредности. Обавеза се признаје у билансу стања ако је вероватно да ће одлив ресурса који садрже економске користи имати за резултат измирење садашње обавезе и ако износ за измирење може да се поуздано одмери.

Обавезе у страниој валути, као и обавезе са валутном клаузулом, процењују се на дан састављања финансијских извештаја по средњем курсу стране валуте на дан састављања финансијских извештаја. Разлике које се том приликом обрачунају обухватају се као расходи и приходи периода. Смањење обавеза по основу закона, ванпарничног поравнања и сл. врши се директним отписивањем.

УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Централни регистар управља ризицима у складу са Стратегијом управљања ризицима. Стратегијом је успостављен систем управљања ризицима који обухвата компоненте: интерно окружење, циљеве пословања, идентификацију догађаја, процену ризика, третирање ризика, контролне активности, информације и комуникације, праћење и контролу.

Централни регистар тежи да достигне најбољу праксу по питању управљања ризицима и стога се у имплементацији система управљања ризицима води препорукама међународних стандарда из ове области и смерницама Централне јединице за хармонизацију Министарства финансија, а у складу са законом којим се регулише буџетски систем и Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору.

У складу са Стратегијом управљања ризицима, кључни типови ризика које Централни регистар прати и процењује су: системски, оперативни, ризик ликвидности, кредитни ризик, кастоди ризик, правни и општи пословни ризик у који спадају финансијски ризик, ризик тока новца, ценовни ризик итд.

У складу са Стратегијом управљања ризицима, директор Централног регистра је донео Методологију управљања ризицима којом су прописане технике за оцену и управљање ризицима у складу са циљевима пословања Централног регистра.

Пословни процеси, циљеви пословних процеса, ризици и контролне активности којима се ризици своде на прихватљив ниво су систематизовани у оквиру Регистра ризика. Ризици којима је изложен Централни регистар се прате кроз Регистар ризика који се ажурира у случају значајних промена у окружењу, а најмање једном годишње.

Циљеви управљања финансијским ризиком

Пословање је изложено различитим финансијским ризцима. Ови ризици укључују кредитни ризик, ризик ликвидности и тржишни ризик (ризик од промене девизних курсева). Централни регистар не користи деривативне финансијске инструменте нити друге облике обезбеђења од ових ризика који се појављују на финансијском тржишту на коме Централни регистар послује и углавном се фокусира на кредитни ризик, ризик ликвидности и валутни ризик и поступа од случаја до случаја са циљем умањења губитка.

Тржишни ризик

Пословне активности Централног регистра примарно су изражене у финансијским ризицима од промена у девизним курсевима. Изложеност ризику од промене девизних курсева се мери коришћењем анализе осетљивости. Није било промена у начину на који се ублажава и мери овај ризик.

Ризик од промена девизних курсева

Ризик од промена девизних курсева испољава утицај на позицији финансијских инструмената, које су изражене у валути која није функционална (извештајна) и по природи су монетарне. Са стањем на дан 31.12.2023. године није било нереализованих ставки изражених у иностраној валути, па самим тим не постоји ризик од промена девизних курсева.

Кредитни ризик

Кредитни ризик се односи на ризик да друга уговорна страна не изврши своје уговорене обавезе, што би као резултат имало губитак за Централни регистар. Централни регистар послује већином са оним привредним субјектима који имају добру кредитну историју.

За процену кредитне способности друге уговорне стране, користе се јавно доступни финансијски извештаји и сопствена база података.

Изложеност Централног регистра и кредитни рејтинзи других уговорних страна се континуирано прате, анализира се вредност наплате у уговореном року, кашњења у плаћању као и ненаплаћена потраживања и на тај начин се омогућава минимизирање ризика од ненаплате потраживања. Кредитни ризик за ова потраживања је ограничен због тога што су друге уговорне стране добро познати клијенти са високим кредитним рејтингом.

У табели бр. 31. приказан је биланс 10 највећих дужника на дан биланса стања.

Табела бр. 31. Преглед 10 највећих дужника на дан биланса стања

у хиљадама динара

Ред. бр.	Члан Централног регистра	Салдо
1	Tandem Financial а.д. Нови Сад	4.666.659,57
2	"Tesla capital" а.д. Београд	3.181.109,05
3	Euro fineks broker	3.236.828,61
4	Банка-Поштанска штедионица банка а.д. Београд	2.622.782,69
5	"Momentum securities" а.д. Нови Сад	2.207.384,00
6	OTP Banka Srbija a.d. Novi Sad	2.208.826,28
7	БДД "M&V Investments" а.д	1.865.438,74
8	НЛБ Комерцијална банка а.д.	1.848.102,33
9	БДД "Ilirika investments" а.д	1.651.053,96
10	"Intercity broker" а.д	1.367.407,29

Ризик ликвидности

Централни регистар управља ликвидношћу тако што одржава потребан ниво новчаних резерви, ангажованих средстава као и резервисања за дате пласмане, тако што константно прати прогнозиране и стварне токове готовина, као и рокове доспећа финансијских средстава (пласмана) и обавеза. У прилог томе да не постоји ризик ликвидности је и чињеница да Централни регистар има и слободна средства која је депоновао код банака у виду краткорочних пласмана углавном предвиђена за финансирање будућих улагања.

Порески ризици

Порески закони Републике Србије се често различито тумаче и предмет су честих измена. Период застарелости пореске обавезе је пет година, односно у року од пет година од када је обавеза настала, порески органи могу вршити контролу исправности обрачуна пореза, када може бити одређен и додатни износ пореза за уплату.

ЗНАЧАЈНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА И УСПЕШНОСТИ

Табела 32. Преглед значајних показатеља пословања и успешности

у хиљадама динара

Опис показатеља	Начин израчунавања	2022			2023		
Ликвидност I степена	<u>Готовински еквиваленти и готовина</u>	<u>43.669</u>	22,3944	140,04	<u>74.526</u>	6,8486	4,89
	Краткорочне обавезе	1.950			10.882		
Ликвидност II степена	<u>Обртна имовина - залихе</u>	<u>458.250</u>	235,0000	101,88	<u>516.256</u>	47,4413	46,57
	Краткорочне обавезе	1.950			10.882		
Парцијални показатељ рентабилности - Стопа пословног добитка	<u>Пословни добитак *100</u>	<u>23.841</u>	15,4500	71,47	<u>45.607</u>	23,2473	32,53
	Пословни приходи	154.311			196.182		
Глобални показатељи рентабилности- Стопа принос на укупан капитал	<u>Добитак из редовног пословања пре опорезивања *100</u>	<u>35.351</u>	6,9016	87,04	<u>72.453</u>	12,9691	14,90
	Капитал	512.218			558.660		
Стопа принос на имовину	<u>Пословни добитак *100</u>	<u>23.841</u>	4,4047	59,95	<u>45.607</u>	7,9680	13,29
	Просечна пословна имовина	541.265			572.376		
Стопа нето приноса на капитал	<u>Нето добит *100</u>	<u>29.664</u>	5,8654	77,97	<u>61.274</u>	11,4437	14,68
	Просечан капитал	505.743			535.439		
Радио пословне економичности	<u>Пословни приходи</u>	<u>154.311</u>	1,1736	91,99	<u>196.182</u>	1,3029	1,42
	Пословни расходи	131.487			150.575		
Радио укупне економичности	<u>Укупни приходи</u>	<u>168.852</u>	1,2650	96,15	<u>225.269</u>	1,4741	1,53
	Укупни расходи	133.477			152.816		
Радио продуктивности – Пословни приход по запосленом -у хиљадама динара	<u>Пословни приходи</u>	<u>154.311</u>	4.822,22	98,39	<u>196.182</u>	6.130,69	6.231,24
	Просечан број запослених	32			32		
Радио продуктивности – Нето резултат по запосленом у хиљадама динара	<u>Нето резултат</u>	<u>29.664</u>	927,00	89,74	<u>61.274</u>	1.914,81	2.133,83
	Просечан број запослених	32			32		
Квалитет пословног добитка	<u>Нето прилив готовине из пословне активности</u>	<u>32.150</u>	1,3485	102,53	<u>35.347</u>	0,7750	0,76
	Пословна добит	23.841			45.607		
Стопа нето добитка	<u>Нето добит *100</u>	<u>29.664</u>	19,22	91,21	<u>61.274</u>	31,23	34,24
	Пословни приходи	154.311			196.182		
Нето обртни капитал - у хиљадама динара	Обртна имовина – краткорочне обавезе	456.300		102,63	505.374		110,75
Зарада по акцији	<u>Нето добит</u>	<u>29.664</u>	1,1157	89,74	<u>61.274</u>	2,3047	2,57
	Број обичних акција	26.587			26.587		

Радио учешћа сталне имовине	<u>Стална имовина*100</u> Укупна актива	<u>85.877</u> 544.127	15,78	92,52	<u>84.368</u> 600.624	14,05	15,18
Радио учешћа обртне имовине	<u>Обртна имовина*100</u> Укупна актива	<u>458.250</u> 544.127	84,22	101,54	<u>516.256</u> 600.624	85,95	84,65
Радио учешћа готовине	<u>Готовина*100</u> Укупна актива	<u>43.669</u> 544.127	8,03	139,57	<u>74.526</u> 600.624	12,41	8,89
Радио учешћа потраживања	<u>Потраживања*100</u> Укупна актива	<u>18.418</u> 544.127	3,38	92,00	<u>45.769</u> 600.624	7,62	8,28
Радио учешћа нематеријалних улагања	<u>Нематеријална улагања*100</u> Укупна актива	14.425 544.127	2,65	108,10	<u>13.359</u> 600.624	2,22	2,06
Радио учешћа основних средстава	<u>Основна средства*100</u> Укупна актива	<u>44.896</u> 544.127	8,25	100,25	<u>40.715</u> 600.624	6,78	6,76
Степен задужености	Укупне обавезе*100 Укупна пасива	<u>31.310</u> 544.127	5,75	80,60	<u>41.964</u> 600.624	6,99	8,67
Радио сопственог капитала	Укупан капитал Укупна пасива	<u>512.218</u> 544.127	0,9414	101,51	<u>558.660</u> 600.624	0,9301	0,92

ВАЖНИЈИ ПОСЛОВНИ ДОГАЂАЈИ КОЈИ СУ НАСТУПИЛИ НАКОН ПРОТЕКА ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ ЗА КОЈУ СЕ ПОДНОСИ ИЗВЕШТАЈ

Централни регистар је на дан сачињавања биланса 31.12.2023. године, у складу са усвојеном рачуноводственом политиком, а на основу предлога пописне комисије и усвојеног извештаја о попису, извршио исправку вредности потраживања од купаца у износу од 1.405.000,00 динара. Након дана биланса, а пре одобравања и предаје финансијских извештаја у периоду од 01.01.-28.02.2024. године наплаћена су исправљена потраживања у износу од 265.000,00 динара. За наплаћени износ извршена је корекција исправке потраживања тако да су расходи од усклађивања потраживања у финансијским извештајима исказани у износу од 1.140.000,00 динара.

СВИ ЗНАЧАЈНИ ПОСЛОВИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Централни регистар нема повезана лица.

СОПСТВЕНЕ АКЦИЈЕ ДРУШТВА

Током 2023. године није било стицања сопствених акција, нити Централни регистар у свом портфељу има сопствене акције стечене у претходним пословним годинама.

УЛАГАЊА У ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Централни регистар у 2023. години није имао улагања у заштиту животне средине.

ОГРАНЦИ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

Централни регистар нема огранке.

Током 2023. године, Централни регистар је обавио следеће послове:

- Укупно је регистровано 12 нових издавалаца у базу података Централног регистра;
- Извршено је укупно 224 уписа емисија финансијских инструмената у базу података Централног регистра (43 уписа емисија акција, 29 уписа емисија права на стицање удела и 152 уписа емисија дужничких финансијских инструмената);
- Укупан број издавалаца уписаних у базу података Централног регистра на дан 31.12.2023. године износи 944;
- Укупан број уписаних законитих ималаца финансијских инструмената у базу података Централног регистра са стањем на дан 31.12.2023. године је преко 4,9 милиона;
- Вредност салдираних трансакција са акцијама закљученим на регулисаном тржишту/МТП износи преко 26,4 милиона евра;
- Вредност салдираних трансакција са акцијама закључених на ОТЦ тржишту износи преко 365,25 милиона евра;
- Вредност салдираних трансакција примарног и секундарног трговања са дужничким хартијама од вредности закључених на регулисаном тржишту/МТП износи преко 150,16 милиона евра;
- Вредност салдираних трансакција примарног трговања са корпоративним обвезницама закључених на ОТЦ тржишту износи преко 402,22 милиона евра;
- Вредност салдираних трансакција секундарног трговања са корпоративним обвезницама закључених на ОТЦ тржишту износи преко 31,32 милиона евра;
- Вредност салдираних трансакција примарног трговања са обвезницама Републике Србије износи преко 1,78 милијарди евра;
- Вредност салдираних трансакција секундарног трговања са обвезницама Републике Србије на ОТЦ тржишту износи преко 1,76 милијарди евра;
- Укупна вредност издатих благајничких записа у 2023. години износи преко 8,5 милијарди евра;
- Укупна тржишна вредност реверзних репо трансакција (уговори о финансијском обезбеђењу) које спроводи НБС износи преко 164,22 милијарди евра;
- Укупна тржишна вредност трансакција реоткупа које спроводи НБС износи преко 162 милијарде евра;
- Укупна тржишна вредност репо трансакција које не спроводи НБС износи преко 101,80 милиона евра од чега се 56,27 милиона евра односи на финансијско обезбеђење;
- Салдирано је 13 понуда за преузимање акција јавном понудом и придруживањем акција, укупне вредности преко 5,19 милиона евра;
- Салдирано је 17 понуда за стицање сопствених акција, укупне вредности преко 2,42 милиона евра;
- Извршена је исплата купона/ануитета за дужничке финансијске инструменте у износу преко 459,98 милиона евра;
- Извршена је исплата главнице за дужничке финансијске инструменте у износу преко 3,29 милијарди евра;
- Извршена је исплата дивиденде у новцу у износу преко 49,80 милиона евра за 7 издавалаца;
- Извршена је исплата ликвидационог остатка у износу преко 147,84 хиљада евра за 1 издаваоца;
- Укупна вредност извршених преноса финансијских инструмената без плаћања износи преко 1,6 милијарди евра;
- Објављено је 839 обавештења и то: за корпоративне радње, за издавање финансијских инструмената, за понуде за преузимање и друго;
- Извршено је 104 налога за упис заложног права;
- Поступљено је по 16 налога за активирање заложног права и за промену депозитара заложених акција;
- Обављено је 76 брисања заложног права;
- Извршено је 14 налога за измену података о уписаној залози;
- Издато је 9 извода из регистра залогне;
- Извршено је 15 налога за пренос на основу судских одлука;
- Извршено је 160 налога за пренос власништва по основу наслеђа;

- Извршено је 37 сторнирања налога по захтеву члана;
- Извршено је 96 налога за упис забране располагања;
- Поступљено је по 110 налога за брисање забране располагања;
- Извршен је 1 пренос на основу правног следбеништва;
- Донето је 1 решење о принудном откупу;
- Дате су информације у складу са 8 захтева за приступ информацијама од јавног значаја,
- Донета су 2 решења у складу са законом којим се уређује приступ информацијама од јавног значаја;
- Реализоване су 3 јавне набавке у отвореном поступку;
- Извршен је испис финансијских инструмената и то: 96 емисија акција, 47 емисија права на стицање удела и 19 емисије дужничких финансијских инструмената о року доспећа;
- Извршене су процедуре за прелазак на нову календарску годину;
- Издато је, обновљено, опозвано и деблокирано 834 SMART картица;
- Издате су 532 јединствене евиденције акционара;
- Извршена је контрола пословања 30 чланова Централног регистра у складу са усвојеним годишњим планом контрола за 2023. годину и редовно извештавање Комисије за хартије од вредности о резултатима контроле;
- Централни регистар је примио и обрадио укупно 16.845 предмета.

Основни финансијски показатељи пословања Централног регистра у 2023. години су:

- Укупно остварени приходи износе **225.270.439,90** динара;
- Укупно остварени расходи износе **152.830.546,93** динара;
- Бруто добит износи **72.439.892,97** динара;
- Нето добит износи **61.274.274,19** динара.

Београд, 14.03.2024.године

ДИРЕКТОР

др Ана Јовановић